

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
 ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
 UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

17^E JAARGANG

WOENSDAG 10 FEBRUARI 1932

No. 841

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.
 Algemeen Secretaris: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.
 ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.
 COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J. Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.
 Redacteur-Secretaris: H. M. H. A. van der Valk.
 Secretariaat: Pieter de Hoogweg 122, Rotterdam.
 Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos, voor zover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruijgeplaatweg.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar N.V., Uitgevers, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-rekening No. 145192.

9 FEBRUARI 1932.

De vraag naar geld was vooral in het begin der week zeer gering, zoodat een kleine toename van het aanbod de rente verder terug deed loopen. Particulier disconto daalde daardoor tot 2 pCt.; terwijl de prolongatierente na 2½ en 2¼ pCt. eveneens tot 2 pCt. terugliep. Daarna kwam er iets meer aanbod van wissels, zoodat Vrijdag en Zaterdag weder 2½ en 2¼ pCt. moest worden toegestaan; maar gisteren kon men het sterk ingekrompen aanbod van wissels weder voor 2 pCt. onderbrengen. De markt was echter uiterst beperkt, zoodat alleen de zeer geringe vraag naar geld de oorzaak was van de lagere notering. Callgeld werd meestal weder voor 1 pCt. verhandeld.

* * *

Op den weekstaat van De Nederlandsche Bank blijken de binnenlandsche uitzettingen met f 30 miljoen te zijn ingekrompen; de post binnenlandsche wissels verminderde met f 8,3 miljoen en de post beleeningen met f 22 miljoen. Een stijging van f 113.000 geeft de post papier op het buitenland te zien. Daarentegen daalden de diverse rekeningen onder de activa der Bank met f 306.000.

De goudvoorraad is met f 4 miljoen geslonken en de voorraad zilver met f 505.000. Het gedeelte van den post munt en muntmateriaal, dat in het buitenland is gedeponceerd, verminderde met f 3 miljoen.

Aan de passiefzijde van de balans vertoont zoowel de biljettencirculatie als de post saldi in rekening-courant een inkrimping, welke respectievelijk f 27,9

en f 7,2 miljoen groot is. Het saldo van het Rijk verminderde met f 21,9 miljoen, terwijl de saldi van anderen met f 14,6 miljoen toenamen. Het beschikbaar metaalsaldo liep met f 3 miljoen terug; het dekkingspercentage bedraagt nagenoeg 77 pCt. tegen 75 pCt. de vorige week.

* *

Van de wisselmarkt valt niet veel nieuws te melden; de toestand bleef ongewijzigd. Het Pond fluctueerde slechts weinig: 8.56½—8.60—8.57. Dollars liepen van 2.4850 op 2.4822½ terug. De Dollar tegen het Pond schommelde de geheele week rond de 3.45. Marken 58.80—58.95—58.90. Fransche Francs iets lager 9.77¼. Belga's na 34.66—34.60. Zwitsersche Francs ook eerder lager: 48.42½. Lires konden zich geheel herstellen; van 12.40 kwam de koers weder op 12.92¼. Daarentegen was de Peseta nog steeds zeer flauw; van 20.20 daalde de koers verder tot 18.95. Finsche Märken eerder hooger 3.82¼. Canadeesche Dollars ca. 2.16. In de Zuid-Amerikaansche deviezen is nog steeds bijna geen handel.

Ook op de termijnmarkt blijft het stil. Ponden op één maand noteeren rond den contanten koers, terwijl driemaands Ponden ca. ¼ c. agio doen. Het disagio voor Dollars op één en drie maanden is wat grooter geworden; de slotnoteringen waren 7½ resp. 12½ punt onder kassa.

De handel in gouden munten blijft nog steeds levendig.

LONDEN, 8 FEBRUARI 1932.

Ofschoon de couponbetalingen van begin Februari wat langzamer dan gewoonlijk in de markt vloeiden, bleef de geldmarkt toch zeer ruim. De eenige uitzondering vormde Donderdag, op welken dag in deze weken door de banken de aan inkomstenbelasting ingekomen gelden aan het gouvernement worden overgemaakt. Dit had eenige opvragingen van de markt door de banken tengevolge. De bedragen, die het gouvernement aan schatkistpromessen afbetaalt, zijn echter belangrijk grooter dan die, welke het voor nieuwe promessen ontvangt, zoodat er alle reden is om aan te nemen, dat geld nog eenigen tijd overvloedig zal blijven.

Disconto bleef flauw gesteind ondanks het uitblijven van een discontoverlaging, welke voorloopig wel niet zal plaats hebben. De prijzen voor schatkistpromessen en bankaccepten waren respectievelijk 4½ en 4¼—5 pCt.

Verleden week werd bekend, dat het door New-York en Parijs verleden jaar aan de schatkist verleende crediet van 80 miljoen goudponden in Augustus a.s. niet zal worden vernieuwd, doch zal worden afbetaald.

De wisselkoersen vertoonen reeds sedert eenigen tijd slechts kleine schommelingen: de omzetten zijn gering.

Dollars en Guldens sluiten op 3.45 en 8.56½.

DE CRISIS IN DE BOTERINDUSTRIE IN VERBAND MET INVOER-CONTINGENTEERINGSPLANNEN.

Gedurende de laatste jaren bedroeg de productie van natuurboter in Nederland ongeveer 85.000.000 KG. per jaar, waarvan de grootste helft in het binnenland werd geconsumeerd, terwijl de kleinste helft naar het buitenland — vooral naar Duitsland — werd uitgevoerd. Niettegenstaande dit inderdaad belangrijke productiecijfer, kan Nederland zonder eenigen twijfel worden gerekend tot de kleine productiegebieden. In verband met de sterk gedecentraliseerde productie zijn betrouwbare gegevens uitermate moeilijk te verkrijgen, echter kan, op grond van door bijv. Prof. Kurt Ritter te Berlijn of door het Dept. of Commerce van de Ver. Staten gepubliceerde gegevens worden aangenomen, dat het aandeel dat Nederland heeft in de wereldproductie van boter, slechts pl.m. 5 pCt. bedraagt. Merkwaardig is het te weten, dat op naam van de Ver. Staten zelve vermoedelijk meer dan de helft van de totale boterproductie staat, hoewel door de Ver. Staten practisch geen boter wordt ingevoerd, noch wordt geëxporteerd.

Het staat vast, dat de wereldproductie van boter in de laatste decennia zeer sterk is toegenomen. Eenerzijds moet dit worden toegeschreven aan de meer intensieve productie, als gevolg van het gebruik van kunstmest en van krachtvoeder, als gevolg van een voortdurende selectie van het melkvee op productiviteit en vooral rentabiliteit en als gevolg van andere factoren: anderzijds is dit een gevolg van de verbeteringen in het internationaal transportwezen, waardoor uitgestrekte vruchtbare gebieden in de wereldhuishouding werden opgenomen. De productie-toename als gevolg van de grotere intensiteit blijkt duidelijk uit het in een Engelsch regeeringsrapport vermeld feit, dat in Denemarken de gemiddelde boteropbrengst per koe in 1864 bedroeg: 36.5 KG., in 1887: 52.7 KG. en in 1908: 99.9 KG. Door zorgvuldige selectie van het vee werd namelijk zoowel de melkopbrengst per koe als het vetgehalte der melk sterk verhoogd. De toename van de wereldboterproductie als gevolg van de opkomst der overzeesche gebieden wordt duidelijk gedemonstreerd door het feit, dat in de periode 1900—1904 de jaarlijksche uitvoer van boter in Australië en Nieuw-Zeeland samen bedroeg 13 400.000 KG., terwijl de uitvoer van deze landen in 1931 iets meer dan het tienvoudige, nl. 135.000.000 KG. heeft bedragen.

Ongetwijfeld zou men in het laatst der vorige eeuw een catastrophale daling van den boterprijs hebben verwacht, wanneer men in dien tijd eenig vermoeden zou hebben gehad van de enorme productie-toename. Het is echter bekend, dat vanaf het einde der vorige eeuw de boterprijzen niet alleen niet zijn gedaald, doch dat in het algemeen de boterprijzen geregeld zijn gestegen. Het is voldoende in dit verband mede te deelen, dat door de Friesche Coöperatieve Zuivel-Export Vereeniging te Leeuwarden, waarbij thans 38 coöperatieve zuivelfabrieken in Friesland zijn aangesloten, gemiddeld per KG. boter is uitbetaald in de jaren:

1900/01	1905/06	1910/11	1915/16	1920/21	1925/26
f 1.13	f 1.22	f 1.29	f 1.86	f 2.95	f 2.23

Naast de stijging van het algemeen indexcijfer in deze periode, moet ter verklaring van deze prijsstijging worden gewezen op de sterk toegenomen koopkracht in de industriële gebieden, waardoor de vraag naar boter sterk toenam.

Het zijn verschillende factoren, welke ertoe hebben geleid, dat de boterprijs in betrekkelijk korten tijd is gedaald tot een peil, dat in zoodanige mate verliesgevend is voor den producent, dat van een catastrofe moet worden gesproken en dat aanleiding is geweest

tot het beramen van vele middelen met het doel hierin eenigszins verbetering te brengen.

In de eerste plaats moet hier worden genoemd de industriële crisis, welke zich openbaarde in een ongekende mate van werkloosheid en koopkrachtvermindering in de industriële gebieden, met het gevolg, dat de geproduceerde hoeveelheid boter slechts kon worden geplaatst bij dalende prijzen. Waar het leeuwenaandeel der door de productiegebieden uitgevoerde boter wordt opgenomen door Engeland en Duitsland, ligt het voor de hand, dat het feit, dat juist deze landen te kampen hebben met een ongeken- de inkrimping van het nationale productie-apparaat, onmiddellijk een funesten invloed op de vraag naar boter heeft uitgeoefend.

In de tweede plaats moet de aandacht worden gevestigd op de verhooging der invoerrechten en op de contingentieering van den invoer in de consumptiegebieden als Duitsland, Frankrijk, Zwitserland, Oostenrijk, België, enz. Gewezen kan worden op het invoerrecht, dat Duitsland tot November 1929 hief à 27.50 Mk. per 100 KG., dat daarna werd verhoogd tot 50 Mk. per 100 KG. en dat dezer dagen werd verhoogd tot 100 Mk. per 100 KG. voor landen als Nederland, waarmede Duitsland een verdrag heeft gesloten, tot 136 Mk. per 100 KG. voor landen, waar het ruilmiddel is gedepriceerd, zooals Denemarken en tot 170 Mk. per 100 KG. voor landen, waar inflatie heerscht en waarmede Duitsland geen verdrag heeft gesloten, zooals Australië. In verband met het beruchte verdrag, dat Duitsland met Finland heeft en waarvan de toepassing terecht zooveel stof heeft doen opwaaien, hebben de „meest begunstigde” landen het recht 5.000.000 KG. boter in Duitsland in te voeren tegen het oude invoerrecht ad 50 Mk. per 100 KG., dat voor landen als Denemarken verhoogd wordt met een „inflatie-toeslag” à 36 Mk. per 100 KG. Dat op dit oogenblik Denemarken erin geslaagd is te bereiken, dat onmiddellijk na de afkondiging van de rechten-verhoging werd begonnen met het contingent à 5.000 ton, zoodat voor Deensche boter 86 Mk. per 100 KG. invoerrecht wordt geheven en dat op dit oogenblik de Nederlandsche regeering nog geen eenstemmigheid met de Duitsche regeering heeft verkregen ten aanzien van de inwerkingtreding van het contingent, zoodat van Nederlandsche boter thans 100 Mk. per 100 KG. wordt geheven, maakt den toestand van de botermarkt op dit oogenblik chaotisch en heeft tot gevolg, dat, zoo hierin niet onmiddellijk verandering komt, Duitsche afnemers, die geregeld Nederlandsche boter kochten, „tijdelijk” aan Denemarken worden overgegeven! Wij vertrouwen, dat het onze regeering bekend is, dat het heel wat geld kost deze afnemers later weer voor ons product te interesseeren.¹⁾

In de derde plaats moet worden gewezen op de inflatie in Engeland, Nieuw-Zeeland, Australië, Denemarken en andere belangrijke boter in- en uitvoerende landen, waardoor eenerzijds de koopkracht daalde en waardoor anderzijds de kostprijs van het product is verlaagd, als gevolg waarvan de positie van ons land buitengewoon moeilijk is geworden.

Het is in dit verband onnoodig nog andere factoren te noemen, welke ertoe hebben geleid, dat de boterprijzen onrustbarend zijn gedaald. Volledigshalve moet echter erop worden gewezen, dat schrijver dezes niet uit het oog verliest, dat de algemeene prijsdaling, welke tot uiting komt in den teruggang

¹⁾ Intusschen is ook t.a.v. Nederland het contingent in werking getreden, zoodat op dit oogenblik het Duitsche invoerrecht op Nederlandsche boter 50 Mk. per 100 KG. bedraagt.

van het algemeen indexcijfer, vanzelfsprekend van invloed is geweest op een artikel als boter.

De catastrophale prijsdaling blijkt duidelijk uit onderstaand overzichtje, waarin is aangegeven de gemiddelde Leeuwarder Commissienoteering voor eerste kwaliteit Nederlandsche boter, netto per KG., in guldens:

	1927	1928	1929	1930	1931
1e kwartaal	2.13	2.175	2.145	1.921	1.58
2e "	1.835	1.92	1.848	1.485	1.296
3e "	1.699	2.069	2.003	1.64	1.296
4e "	2.191	2.285	2.18	1.587	1.219
Jaargemiddelde	2.031	2.112	2.044	1.658	1.34

De lage prijzen hebben in ons land de consumptie van boter sterk doen toenemen. Er is geen reden te veronderstellen, dat de boterproductie in Nederland in 1931 belangrijk groter of kleiner is geweest dan in 1930, toen zij ruim 87.000.000 KG. bedroeg. In 1931 was de totale uitvoer aan boter bijna 33.000.000 KG., wat dus beteekent, dat het binnenlandsch verbruik aan boter meer dan 54.000.000 KG. bedroeg, waarbij komt 4.000.000 KG. buitenlandse boter, welke meest van tweede kwaliteit is, en een eventuele afname van den voorraad in dat jaar. Op zichzelf beschouwd lijkt deze consumptie-toename slechts toe te juichen, ja, uit „privatwirtschaftlich” oogpunt zal zelfs menig boterproducent hiermede zeer verheugd zijn, aangezien de risico, welke hij loopt door de waardedaling van het buitenlandsche ruilmiddel (Engeland) of door de wankele constructie van het crediet-mechanisme in Duitschland, wordt vermeden. In dit verband kan worden gememoreerd het merkwaardig feit, dat in Denemarken het verbruik van margarine per hoofd van de bevolking groter is dan in welk land ter wereld en dat men in Denemarken zich steeds op het standpunt heeft gesteld, dat de producent het meest gebaat is, wanneer hij zijn duur product verkoopt aan het buitenland en zichzelf tevreden stelt met een goedkoop surrogaat.

Er is echter een belangrijk verschijnsel, hetwelk veroorzaakt, dat de boterproducent het niet in elk opzicht kan toejuichen, dat zijn afzetgebied meer en meer komt samen te vallen met het productiegebied. Wij bedoelen de groote seizoenschommeling in ons land. In de zomermaanden is de melkproductie in ons land veel groter dan in de wintermaanden. Merkwaardigerwijze is deze seizoenschommeling in de melkproductie in Denemarken veel geringer. Zelfs is in Denemarken de boterproductie practisch regelmatig over het geheele jaar verdeeld. Dit verschil tusschen Nederland en Denemarken heeft meerdere oorzaken, welke, ter vermindering van teveel plaatsruimte, in dit opstel onbesproken moeten blijven.

Waar de binnenlandsche boterconsumptie practisch het geheele jaar door gelijk is, is dus de verhouding tusschen de gedurende de zomermaanden geëxporteerde hoeveelheid boter en het kwantum boter, hetwelk gedurende de wintermaanden wordt uitgevoerd, veel wanstaltiger dan de verhouding tusschen de hoeveelheden boter, welke ons land in de verschillende seizoenen produceert. In verband hiermede geven wij hieronder een overzicht van den uitvoer, den invoer en het uitvoersaldo van boter in ons land in 1931:

	Saldo		
	Uitvoer	Invoer	(× 1000 KG. bruto)
Januari	2278	423	1855
Februari	1819	260	1559
Maart	2839	130	2709
April	3473	94	3379
Mei	4132	152	3980
Juni	3468	173	3295
Juli	2914	368	2546
Augustus	2977	360	2617
September	2765	84	2681
October	2793	442	2351
November	1653	558	1095
December	1849	882	967

Dit beteekent dus, dat gedurende de wintermaanden ons land boterkanten verliest, welke weer moeten

INHOUD.

Blz.

DE CRISIS IN DE BOTERINDUSTRIE IN VERBAND MET INVOERCONTINGENTEERINGSPANNEN door <i>H. J. Frie-tema</i>	104
Bevordering van de exportcredietverzekering van Staatswege	106
De telegramtarieven voor het verkeer tusschen Nederland en Nederlandsch-Indië door <i>G. J. W. Putman Cramer</i>	107
Is de grondstoffevaluta inflatorisch? door <i>Prof. Dr. Ir. J. Goudriaan Jr.</i>	110
Het Federal Reserve systeem en de liquiditeitspositie der Memberbanks door <i>E. Henny</i>	113
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
Suid-Afrika en die goudstandaard door <i>Dr. C. G. W. Schumann</i>	114
AANTBEKENINGEN:	
Indexcijfers van groothandelsartikelen	116
INGEZONDEN STUKKEN:	
De buitenlandse handel van Duitschland in 1931 door <i>H. Dunlop</i>	116
MAANDCIJFERS:	
Giro-omzet bij De Nederlandsche Bank	116
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	117—122
Geldkoersen. — Wisselkoersen. — Bankstaten. — Goederenhandel.	

worden teruggewonnen in het voorjaar. In tegenstelling met bijv. Denemarken, is het dus voor de exporteurs van Nederlandsche boter onmogelijk een vast afzetgebied te hebben in het buitenland. Als gevolg hiervan is de prijs voor de beste Nederlandsche boter gedurende de wintermaanden dan ook hooger en gedurende de zomermaanden dan ook lager dan die van de beste Deensche boter. Dat gemiddeld de eerste kwaliteit Nederlandsche boter evenveel opbrengt als eenzelfde hoeveelheid eerste kwaliteit Deensche boter, is dan ook een afdoende weerlegging van de legende, dat Denemarken het monopolie heeft van de kwaliteit-boter.

De invoer van buitenlandse boter, hoofdzakelijk Australische en Siberische boter, welke belangrijk lagere prijzen opbrengt, en gebruikt wordt door bakkers en winkeliers, welke met deze kwaliteit kunnen volstaan, voorkomt, dat de wanverhouding tusschen den uitvoer van Nederlandsche boter in winter- en zomermaanden nog scheever wordt dan deze reeds is, wat blijkt uit vorenstaand overzichtje. Het zou dan ook, volgens onze overtuiging, niet in het belang zijn van den producent, wanneer men den invoer van buitenlandse boter zonder meer zou beperken. Immers de voor uitvoer beschikbare hoeveelheid boter zou gedurende de wintermaanden nog kleiner worden, wat dus beteekent nog meer verlies van buitenlandsch afzetgebied, dat weer met opoffering van groote bedragen in het voorjaar zou moeten worden herwonnen. Het motief, dat beperking van den invoer van buitenlandse boter gedurende de wintermaanden den binnenlandschen boterprijs zou doen stijgen, kan niet steekhoudend worden genoemd; immers dan zouden de exporteurs, welke zich ten behoeve van den Nederlandschen boer dezen winter groote opofferingen hebben getroost om het buitenlandsch afzetgebied te behouden, zulks onmogelijk kunnen volhouden en dus beginnen met ook hun productie geheel op de binnenlandsche markt te werpen. Het motief zou alleen dan steekhoudend zijn, wanneer de productie in de wintermaanden zóó gering of de consumptie in dien tijd zóó groot was, dat de productie vlot geheel in het binnenland zou kunnen worden geplaatst.

Wil men in ons land den invoer van buitenlandse boter beperken, dan moet men, tenzij men geheel afstand doet van een zoo groot mogelijk vast afzetgebied in het buitenland, deze beperking combineren met een regeling, welke tot gevolg heeft, dat de exporteurs, die zich groote opofferingen ten bate van den Nederlandschen producent gedurende de wintermaanden getroosten, worden tegemoetgekomen met een ex-

portpremie, waarvoor de middelen waren te vinden in de heffing van een omslag per productie-eenheid. Het gevolg hiervan zou zijn, dat een prijsverschil zou ontstaan tusschen den prijs voor Nederlandsche boter in binnenland en buitenland, waarin vermoedelijk tot uitdrukking zou komen het grootere risico, dat door den export van boter de verkoper zou loopen. Aangezien het aandeel, dat Nederland heeft in den internationalen boterhandel, zeer gering is en dus de prijs, welke voor Nederlandsche boter in het buitenland zou zijn te bedingen, geheel afhangt van de wereldmarkt, zou dus door een dergelijke exportpremie de prijs, welke in het binnenland zou zijn te realiseeren, worden verhoogd. Waarschijnlijk zou uiteindelijk, niettegenstaande de consumptie-afname in het binnenland, door de realisatie van een deel van het Nederlandsch „consumers-surplus”, van een dergelijke regeling het gevolg zijn, dat de producenten gezamenlijk hierdoor zouden worden gebaat.

Het is gewenscht, dat deze gedachtengang zorgvuldig aan de waarheid wordt getoetst. Wanneer blijkt, dat een regeling, als boven aangegeven, voor producenten aanbevelenswaard is, is het zeer waarschijnlijk, dat de gezamenlijke producenten niet in staat zullen blijken een dergelijke regeling vrijwillig tot stand te

brenge en zal deze regeling krachtdadig aan producenten moeten worden opgedrongen.

Het jaar 1932 begint met een boterprijs, welke lager is dan vóór den oorlog.¹⁾ Het perspectief voor den a.s. zomer is, gezien de moeilijkheden, welke hierboven zijn aangegeven, inderdaad beklemmend, zoodat de kans zeer groot is, dat een groot aantal agrarische ondernemers wordt weggevaagd, met zich sleurende de reserve, welke hunne ouders hebben gevormd.

Het is noodzakelijk, dat onmiddellijk ingrijpende maatregelen worden genomen in het belang van een deel van het Nederlandsche volk, dat dreigt te worden geruïneerd. Het is echter nog meer noodzakelijk, dat voorkomen wordt, dat maatregelen worden genomen, welke in internationaal opzicht niet verdedigbaar zijn, voor den consument nadeelig moeten worden genoemd en „last not least” niet in het belang kunnen worden geacht van den producent ten behoeve waarvan deze maatregelen op het punt staan te worden genomen.

H. J. FRIETEMA.

Leeuwarden.

¹⁾ Gemiddeld was in de maand Januari de Leeuwarder Commissienoteering f 1.16 per KG. netto, de Kopenhagsche noteering f 0.92 per KG. netto.

BEVORDERING VAN DE EXPORTCREDIETVERZEKERING VAN STAATSWEGE.

Men schrijft ons:

Nadat zich in de eerste jaren na den oorlog een groote opleving in het internationale goederenverkeer had voorgedaan, begon in de daarop volgende jaren de exporthandel langzamerhand allerwege te verminderen en tenslotte dermate te kwijnen, dat verschillende regeeringen het noodzakelijk achtten speciale hulpregelingen van Staatswege in het leven te roepen met het doel den export te bevorderen, in de hoop daardoor de werkloosheid te verminderen.

In Nederland dateert zulk een regeling van 1922.¹⁾ Deze regeling was ontworpen uitgaande van de gedachte, dat exporteurs en exporteerende industrieën van hun bankiers niet voldoende crediethulp konden verkrijgen ter financiering van hun vorderingen op het buitenland. De bankiers zouden namelijk huiverig zijn het risico, in die financiering gelegen uit hoofde van de al of niet solvabiliteit van de buitenlandsche debiteuren, op zich te nemen. De regeling nu opende de mogelijkheid, dat de Staat het risico bij zulke exportcredieten van den bankier overnam tot een maximum van 50 pCt.

Van deze regeling is nooit gebruik gemaakt; zij was ingewikkeld en voorzag blijkbaar ook niet in een bestaande behoefte. Toen dan ook belanghebbenden naar voren brachten, dat het wenschelijk zou zijn aan de exporteurs zelve rechtstreeks verlichting te geven van hun risico bij exportzaken, werd in overleg met den Nijverheidsraad een nieuwe regeling ontworpen en door de regeering bij Ministeriële beschikking van 20 Januari en 27 Februari 1923 ingevoerd.

Met deze regeling deed de exportcredietverzekering hier te lande feitelijk haar intrede, en wel als Staatsbedrijf, eerst later gevolgd door de particuliere exportcredietverzekering. Op grond van deze nieuwe regeling kon de exporteur, tegen betaling van een premie, van den Staat een garantie verkrijgen voor een deel van het uiteindelijk verlies, dat hij eventueel zou komen te lijden tengevolge van de insolventie van zijn buitenlandschen afnemer.

Deze regeling is eenige jaren in werking geweest en men kan het resultaat daarvan vermeld vinden in de jaarverslagen van de Rijkscommissie van Advies voor de Exportcredieten, die geregeld gepubliceerd

¹⁾ Resoluties van den Min. v. Fin. d.d. 15 Juni en 24 Juli 1922.

zijn in de wekelijksche officiële uitgave „Handelsberichten”. Weliswaar werd een aantal garanties van Staatswege verleend en kwamen zoowel grootere als kleinere exporttransacties met behulp van zulke garanties tot stand, doch veel gebruik is er van de regeling, per slot van rekening toch niet gemaakt. Daarvoor zijn allerlei oorzaken aan te geven.

De garantie ging als regel niet verder dan 40 pCt. van het uiteindelijk verlies. Exporteurs, die voor 100 pCt. het risico niet wenschten te dragen, bleven ook 60 pCt. eigen risico te zwaar vinden; en exporteurs, die 60 pCt. wél voor eigen rekening wilden nemen, hadden als regel geen bezwaar ook het resterende risico van 40 pCt. zelf te dragen. Verder werd de toepassing van de regeling door sommigen wat omslachtig gevonden; daaraan was niet veel te verhelpen, omdat de credietverzekering, ook al wordt zij van Staatswege gedreven, nu eenmaal bij elke aanvraag een nauwkeurig onderzoek vereischt van de verschillende factoren, die het risico bepalen. Ook eischt de credietverzekering, dat aan verschillende voorwaarden, wat crediettermijn, solvabiliteit enz. betreft, voldaan zij, wil een garantie gegeven kunnen worden. En tenslotte: het belang van het verkrijgen van een garantie voor de solvabiliteit van goed geachte debiteuren werd niet algemeen ingezien, en een verzekering daarvan dus niet verlangd, terwijl daarentegen wel gewenscht werd een verzekering van slechte of bepaald riskante debiteuren. Bij deze posten wilde echter de belanghebbende zelf geen eigen risico van eenig aanbelang loopen, hetgeen een conditie sine qua non is in de credietverzekering. Een premie voor verzekering van een dubieusen debiteur was uit den aard der zaak ook niet te bepalen, zoodat het onmogelijk was voor zulke posten een garantie te geven.

Daar het gebruik, dat van de regeling gemaakt werd, betrekkelijk zoo gering was, kwam de beoogde werkverruiming niet tot stand. Voor den Staat bestond er dan ook weinig aanleiding om voort te gaan voor een beperkt aantal posten risico — uiteraard een slecht verdeeld risico — telkens weer op zich te nemen en toen dan ook de werkzaamheid van de particuliere credietverzekeringmaatschappijen geleidelijk meer en meer tot ontwikkeling was gekomen, gaf de regeering eind 1928 gevolg aan haar, geruimen tijd tevoren bekend gemaakt, voornemen, om de regeling in te trekken.

In het voorjaar van 1931, bij de stijgende werkloosheid hier te lande, gingen stemmen op (o.a. van de Rijkscommissie Werkverruiming, en van den heer Van den Tempel in de Tweede Kamer) om opnieuw een regeling in te voeren en wel speciaal om mogelijk te maken, dat garanties werden verleend voor exportcredieten in verband met exporten naar landen met meer dan gewoon risico, waarvoor bij de particuliere credietverzekeringmaatschappijen in de meeste gevallen geen verzekering was te sluiten.

Blijkens de beschikking van den Minister van Financiën van 6 Februari jl. is de Regeering thans aan dezen wensch tegemoet gekomen. Een nieuwe regeling¹⁾ is ingevoerd, die zich in principe aansluit bij het stelsel dat te dezer zake in Duitsland geldend is, in tegenstelling tot de vorige regeling, die meer analoog was aan de Engelsche. De

¹⁾ De Min. v. Financiën gezien zijn beschikking van 8 Sept. 1931, No. 70, Generale Thesaurie, aangevuld bij zijne beschikking van 15 Sept. 1931, No. 102, Generale Thesaurie, waarbij werd ingesteld een Rijkscommissie van Advies voor Exportcredietgaranties,

Heeft goedgevonden en verstaan: ter algemeene kennis te brengen de volgende algemeene bepalingen betreffende exportcredietverzekeringen:

Artikel 1.

In het belang van de opvoering van werkgelegenheid hier te lande kan, met inachtneming van nader voor ieder geval op zichzelf of voor groepen van gevallen algemeen te stellen voorwaarden, aan daartoe bij deze of latere beschikkingen toegelaten credietverzekeringmaatschappijen de gelegenheid worden opengesteld om tegen betaling eener premie exportcredietverzekeringen ten behoeve van hier te lande gevestigde ondernemingen bij den Staat, met behoud van een deel als eigen risico zoowel voor de onderneming als in den regel voor de credietverzekeringmaatschappij, te herverzekeren teneinde deze ondernemingen in staat te stellen betrekkingen met het buitenland te behouden, te herwinnen of te verkrijgen.

Artikel 2.

De voorwaarden tot toelating van een credietverzekeringmaatschappij zullen bij afzonderlijke overeenkomst tusschen den Minister van Financiën namens den Staat en de credietverzekeringmaatschappij worden geregeld.

Artikel 3.

Als credietverzekeringmaatschappij, zooals bedoeld bij artikel 1, wordt bij deze tot wederopzegging toegelaten de Nederlandsche Credietverzekering Maatschappij N.V. te Amsterdam (C), Keizersgracht 250.

Artikel 4.

Ondernemingen, die een exportcredietverzekering met herverzekering door den Staat bij een credietverzekeringmaatschappij wenschen af te sluiten, moeten zich daartoe wenden tot de Rijkscommissie van Advies voor Exportcredietgaranties, Amsterdam (C), Rokin 127, of tot een der toegelaten credietverzekeringmaatschappijen.

De credietverzekering zelve zal tusschen de onderneming en de credietverzekeringmaatschappij worden afgesloten onder voorwaarden, welke in de gebruikelijke polis der credietverzekeringmaatschappij vervat zijn, behoudens noodig of wenschelijk blijkende afwijkingen.

Artikel 5.

De geheele behandeling van de exportcredietverzekering, de schaderegeling en de uittaling van de schadevergoeding geschieden uitsluitend door de zorgen van de credietverzekeringmaatschappij in zoverre als daarvan niet in de overeenkomst betreffende de toelating is afgeweken.

Staat namelijk is niet weder zelfstandig een credietverzekeringsbedrijf begonnen, doch zal het verkrijgen van een exportcredietverzekering voor exporteurs vergemakkelijken, door aan de particuliere credietverzekeringmaatschappijen de gelegenheid te geven posten tegen betaling van een premie voor een deel bij den Staat te herverzekeren. De nieuwe regeling maakt het mogelijk thans een hooger percentage dan 40 pCt. van het uiteindelijk verlies door verzekering te dekken; immers zijn in het particuliere bedrijf hogere percentages gebruikelijk, al wordt ook daar vastgehouden aan den eisch, dat de verzekerde zelf bij elke vordering een gedeelte eigen risico blijft loopen. Verder geschiedt de behandeling in eerste instantie door het particuliere verzekeringsbedrijf, dat met deze moeilijke en ook nu nog betrekkelijk nieuwe branche van het verzekeringswezen geacht kan worden het beste vertrouwd te zijn. Het tot stand komen van verzekeringen op debiteuren, gevestigd in landen, waarop de particuliere verzekeringmaatschappijen minder gaarne verzekeringen afsluiten, wordt vergemakkelijkt. Hoezeer men echter ook moge trachten deze nieuwe regeling soepel toe te passen, lange crediettermijnen zullen bezwaar opleveren voor de afsluiting van een verzekering. Evenmin zal dekking verkregen kunnen worden voor afnemers, wier solvabiliteit op goede gronden aan rechtmatigen twijfel onderhevig is: exporten, die niet betaald worden en waarbij dus grondstof en werkracht voor niets aan het buitenland geleverd worden, zal de Regeering immers niet bedoelen te bevorderen.

Zal van de nieuwe regeling veel gebruik gemaakt worden? Dat zal de toekomst moeten leeren. In het algemeen kan opgemerkt worden, dat de credietverzekering eerst langzaam ingang vindt. De geldelijke uitkomsten voor de schatkist zullen wellicht niet gunstig zijn, aangezien de Staat uit den aard der zaak waarschijnlijk een slecht verdeeld risico als herverzekeraar zal te dragen krijgen. Blijkt het echter mogelijk met behulp van de regeling onzen export te vergrooten, en daardoor werkverruiming in het leven te roepen, dan is zulks ongetwijfeld een offer waard. Al te hoog kan echter de verwachting te dien aanzien niet gespannen zijn. In de Tweede Kamer heeft de Regeering reeds medegedeeld, dat zij voorshands niet bereid is exportcredietverzekeringen op Rusland op zich te nemen. Overigens echter zullen exporteurs door de regeling hier en daar in staat zijn den omvang hunner exporten te vergrooten, omdat zij zich in ruimere mate tegen het risico van onverwachte insolventies kunnen dekken. De financiering van de exporten bij de bankiers zal mogelijk ook vergemakkelijkt worden door de zekerheid, welke de verzekering ook aan hen kan opleveren. Doch de tegenwoordige stagnatie in den export zelve wordt daardoor nog niet opgeheven. Een herassurantieregeling is in elk geval niet in staat exporten in het leven te roepen, indien deze verhinderd worden, doordat de voor de goederen verlangde prijzen te hoog zijn, of doordat het buitenland bij gebrek aan koopkracht niet koopen kan, of eindelijk doordat de invoer in het buitenland door maatregelen, van welken aard dan ook, aldaar belemmerd wordt.

DE TELEGRAMTARIEVEN VOOR HET VERKEER TUSSCHEN NEDERLAND EN NEDERLANDSCH-INDIË.

Reeds sinds eenige jaren wordt van verschillende zijden (Kamers van Koophandel, den Nijverheidsraad, den Ondernemersraad voor Nederlandsch-Indië, het Verbond van Nederlandsche Werkgevers, enz.) aangehouden op verlaging der tarieven van het telegramverkeer tusschen Nederland en Indië vice versa. Het tarief toch van gewone telegrammen tusschen Nederland en Indië bedraagt nog steeds f 2,— per woord, een bedrag zóó ver uitstekend boven de overige wereld-

tarieven en in het bijzonder boven de tarieven, welke tusschen Engeland, zijn dominions en koloniën gelden, dat een drang tot belangrijke verlaging alleszins gewettigd is.

Alvorens op deze tarieven nader in te gaan, moge in het kort iets gezegd worden omtrent de telegrafische verbinding Nederland—Indië. Deze verbinding geschiedt zowel langs radiotelegrafischen weg, dus rechtstreeks, als via de kabels der „Eastern Telegraph

Cy." De tarieven langs beide wegen zijn dezelfde. De afzender kan bij de aanbieding van een telegram aangeven langs welken der beide wegen hij het telegram verzonden wil hebben. Dat wil echter zeggen, dat, indien op het aanbiedingsformulier niet uitdrukkelijk wordt aangegeven „via Eastern”, het telegram als regel verzonden wordt langs draadlozen weg.

Voor den afzender maakt het weinig verschil, welke weg gebruikt wordt. Gemiddeld is de tijd, waarbinnen de telegrammen overkomen, vrijwel gelijk. Het bezwaar, dat de radiotelegrammen niet geheim zouden zijn, is, bij de tegenwoordige wijze van overzending, meer theoretisch dan practisch. Weliswaar hoort men nu en dan verluiden, dat de particuliere kabelmaatschappijen in het algemeen wat soepeler werken dan de Rijksdiensten, doch dit gaat meestal over zulke kleinigheden, dat daardoor de balans niet naar de een of andere zijde overslaat.

In het algemeen bestaan er — afgezien van de tarieven — weinig of geen klachten over de telegrafische gemeenschap met Nederlandsch-Indië; integendeel, algemeen heerscht in handelskringen de overtuiging, dat er onder de huidige leiding naar gestreefd wordt de telegrafische verbindingen tusschen Nederland en Indië zooveel mogelijk aan haar doel te doen beantwoorden.

Maakt het voor den afzender dus vrijwel geen verschil langs welken weg het telegram zijn doel bereikt, geheel anders is dit voor den Staat. Bij verzending per radio toch komt het voor het telegram betaalde bedrag (dus *f* 2,— per woord voor een gewoon telegram) geheel ten goede aan den Rijks- en aan den Nederlandsch-Indischen telegraafdienst. Elk dezer beide diensten ontvangt daarvan *f* 1,— per woord.

Bij verzending van het telegram langs den kabel echter, ontvangt de „Eastern Telegraph Cy.” het leeuwenaandeel der opbrengst, terwijl de Nederlandsche en de Indische telegraafdienst elk slechts een klein gedeelte, nl. de begin- en de eindtax ontvangen (totaal ongeveer 20 pCt.). Elk telegram, dat dus voorzien wordt van de aanwijzing „via Eastern”, beteekent voor beide diensten een belangrijke derving van inkomsten.

Vóór 1923, toen het draadloos verkeer nog niet voor het publiek was opengesteld, kwam dan ook, op de bovengenoemde 20 pCt. na, de geheele opbrengst van het telegrafisch verkeer tusschen Nederland en Nederlandsch-Indië vice versa ten goede aan de Kabelmaatschappij.

Bij de opening van den radiodienst werd al spoedig een gedeelte van het verkeer door het luchtruim geleid, hoewel die dienst toen nog geenszins volmaakt was. Het groote belang van een betrouwbare, goed werkende eigen verbinding tusschen Nederland en koloniën, waarvan het gemis zoo ernstig gevoeld was in de oorlogsjaren, werd door ieder ingezien en al spoedig viel aan den radiodienst een steeds toenemend deel van het verkeer toe.

Het aantal woorden door den radiodienst tusschen Nederland en Indië gewisseld, bedroeg in:

1923 (half jaar)	25.000
1924	300.000
1925	310.000
1926	440.000
1927	525.000
1928	690.000
1929	690.000

In procenten werd in:

1925	50 pCt.
1926	62 „
1927	72 „
1928	84 „

van het geheele verkeer langs radiotelegrafischen weg afgewikkeld.

Thans is de toestand zóó, dat van het geheele telegrafische verkeer Nederland—Nederlandsch-Indië ruim 90 pCt. ten deel valt aan den radiodienst en slechts 10 pCt. langs den kabel verzonden wordt.

Vraagt men zich af, of een dergelijke toestand op den duur gewenscht is, dan hangt het antwoord mijns inziens af van het gewicht, dat men aan het bestaan van eene goede kabelverbinding met Indië hecht naast den rechtstreekschen radiodienst. Want het lijkt oppervlakkig niet uitgesloten, dat, waar het traffic op den kabel hoe langer hoe kleiner wordt, de exploitatie der kabelverbinding Singapore—Batavia spoedig niet meer loonend zal zijn, en dat dit gedeelte opgeheven wordt.

Nu is de draadlooze verbinding tusschen Nederland en Indië in de laatste jaren door de snel voortschrijdende techniek — vooral sinds de korte golfverbinding tot stand gekomen is — wel zeer bedrijfszeker geworden, maar ook al zou uit een oogpunt van bedrijfszekerheid een kabelverbinding naast de radio niet strikt noodig zijn, een feit is het, dat zoowel sommige handelskringen als de pers nog zeer aan het behoud van een kabelverbinding hechten.

Behalve de gewone telegrammen, welke in code (van 10 letters) gesteld kunnen worden en waarvoor het tarief van *f* 2,— per woord geldt, zijn in het verkeer tusschen Nederland en Nederlandsch-Indië toegelaten de z.g. uitgestelde (LCD) en brieftelegrammen (DLT). Het tarief der uitgestelde telegrammen is *f* 1,— per woord. Deze telegrammen komen bij de overzending in rangorde na de gewone telegrammen; bovendien moeten zij geheel in verstaanbare taal gesteld zijn. Uit het feit, dat bij de codetelegrammen de 10 letterteekens vrijwel algemeen gevormd worden door de samenvoeging van twee codewoorden van 5 letters, volgt reeds, dat, in de praktijk, de uitgestelde telegrammen zeker niet goedkoper zijn dan de gewone telegrammen, althans wanneer deze er zich voor leenen om in code te worden omgezet. En zulks is voor handelstelegrammen altijd het geval. Bovendien maakt de vertraging, waaraan uitgestelde telegrammen altijd kunnen zijn blootgesteld, hen niet geschikt voor de meeste handelstransacties.

Uit een onderzoek, destijds door den Ondernemersraad voor Nederlandsch-Indië ingesteld, bleek dan ook, dat bij alle banken en handélslichamen bijna het geheele verkeer werd afgewikkeld door middel van gewone telegrammen.

De z.g. brieftelegrammen D(aily) L(etter) T(elegram) moeten ook in verstaanbare taal gesteld zijn; zij mogen niet worden afgeleverd (ook al zijn zij eerder ontvangen) dan den tweeden morgen na den dag van aanbieding. Het tarief bedraagt *f* 0,62½ per woord, met een minimum van *f* 12,50 per telegram. Zij zijn dus slechts bruikbaar in bijzondere gevallen en voor lange telegrammen.

Vergelijkt men thans de tusschen Nederland en Nederlandsch-Indië van kracht zijnde tarieven met die, welke gelden in het verkeer tusschen Engeland en zijn dominions en koloniën, dan steken eerstgenoemde tarieven wel zeer ongunstig af.

Zoo kost een gewoon telegram van Engeland naar:

Britsch-Indië	<i>f</i> 0,85 p. kabel en <i>f</i> 0,65 p. radio per woord,
Nieuw-Zeeland	„ 1,15 „ „ „ „ 1,15 „ „ „ „
Australië	„ 1,20 „ „ „ „ 1,— „ „ „ „
Straits	„ „ „ „ „ „ „ „
Settlements	„ 1,70 „ „ „ „ 1,70 „ „ „ „
Nieuw-Guinea	„ 1,45 „ „ „ „ 1,25 „ „ „ „

Alleen het tarief van Engeland naar Serawak (*f* 2,40 per woord) is hooger dan het tarief Nederland—Indië.

Even groote verschillen vertoonen de D.L.T.-telegrammen.

Zulk een telegram kost van Engeland naar Britsch-Indië slechts *f* 0,22½ per kabel en *f* 0,17½ per radio, terwijl het tarief van deze telegrammen tusschen Engeland en Australië slechts *f* 0,45 per kabel en *f* 0,30 per radio bedraagt. Maar ook de tarieven voor telegrammen van Nederland naar Britsch-Indië,

Australië (Statenbond, Nieuw-Zuid-Wales, Queensland, Tasmania, Victoria en Nieuw-Zeeland) en zelfs die van Nederland naar Japan en naar Hawaii, zijn belangrijk lager (nl. resp. f 0,90, f 1,57, f 1,73, f 1,58 per woord) dan die van Nederland naar Indië, ofschoon de afstand naar de drie laatst genoemde gebieden belangrijk grooter is dan de afstand tusschen Nederland en Indië.

De hierboven gegeven omzettingen van de Engelse tarieven in Nederlandsch geld, berusten echter alle nog op de goudwaarde van het Pond. Sinds het Pond circa 30 pCt. van zijn waarde verloor, zijn die tarieven niet verhoogd, dus thans in gulden uitgedrukt nog 30 pCt. lager. Zoo is het tarief van een telegram tusschen Engeland en Nederlandsch-Indië 3 sh. 2 d. per woord, d.w.z. in Nederlandsch geld thans pl.m. f 1,33.

Hierdoor is de merkwaardige toestand ontstaan, dat men thans vanuit Nederland via Engeland goedkoop naar Nederlandsch-Indië kan seinen dan rechtstreeks. Een telegram naar Engeland toch kost per woord f 0,12½. Een telegram, dat bijv. dus eerst naar Londen en vandaar naar Nederlandsch-Indië gezind wordt, kost thans f 0,12½ + f 1,33 = f 1,45½ per woord, dat is f 0,55 per woord goedkoop dan in het rechtstreeksche verkeer.

Zooals wij hierboven zeiden, is reeds sinds jaren van verschillende belanghebbende zijden aangedrongen op een verlaging der tarieven Nederland—Indië vice versa. Het behoeft toch geen betoog, dat elke verlaging van die tarieven Nederland dichterbij Indië brengt, dat zij de banden tusschen beide deelen van het Rijk vergemakkelijkt en nauwer aanhaalt. Zoo laag mogelijke tarieven tusschen de overzeesche gebieden en het Moederland moeten dan ook zeer zeker als een staatsbelang beschouwd worden. Maar bovendien loopen de telegramkosten bij vele maatschappijen op tot zeer hoge bedragen. Eén enkele groote maatschappij bijv. had in één jaar een telegrafisch verkeer met Nederlandsch-Indië van meer dan 250.000 woorden. Waar het om zulke bedragen gaat, is het duidelijk, dat vooral in deze tijden meer dan ooit de druk van het exorbitant hooge tarief gevoeld wordt.

In den beginne werden de verzoeken om verlaging der tarieven voornamelijk afgewezen op grond van het feit, dat daartoe de medewerking der kabelmaatschappijen noodig was, terwijl het tijdstip nog niet was aangebroken, waarop de Rijksradiodienst zich geheel kon losmaken van die maatschappijen.

Al spoedig — althans in 1929 — bleek het echter, dat de Nederlandsche administratie inzag, dat de telegramtarieven naar Ned.-Indië onbevredigend waren en dat tariefverlaging noodig, althans zeer gewenscht was, doch dat deze verlaging afstuitte op de houding der Indische Regeering, die in verband met de daaruit verwachte inkomstenderving, een afwijzende houding aannam. Wij komen op deze houding hieronder terug.

Zoo staan de zaken de laatste twee jaren, in welke jaren ook op de verzoeken van enkele belangrijke maatschappijen om verlaging der tarieven, steeds nul op het request gekregen werd.

En ook wij zouden in de huidige omstandigheden op deze aangelegenheid niet zijn teruggekomen, wanneer er, ook door de gewijzigde omstandigheden, niet verschillende nieuwe argumenten aan te voeren waren voor bedoelde verlaging.

Daar is in de eerste plaats de geregelde wekelijkse vliegdiens. Die dienst, die met een bijna verbluffende regelmaat werkt, maakt, dat men er vrijwel vast op kan rekenen, dat de brieven in 9 à 12 dagen Indië bereiken. Ja, men heeft thans meestal schriftelijk antwoord op de brieven in het tijdsverloop, hetwelk een brief enkele jaren geleden noodig had om zijn doel te bereiken. Zulks maakt echter, dat thans meer dan ooit wordt nagegaan, of telegrafische over-

brenging van een mededeeling wel noodzakelijk is, of het niet mogelijk is die mededeeling per vliegpost te doen, desnoods met verzoek om telegrafisch antwoord. Natuurlijk is dat voor de meeste handelstransacties niet mogelijk, maar daarnaast zijn er nog vele min of meer dringende aangelegenheden, waaromtrent een snelle gedachtenwisseling noodig is en die thans — zoo eenigszins mogelijk — per vliegpost geschiedt.

Daar is in de tweede plaats het feit, dat vele landen — en in het bijzonder Engeland — den gouden standaard verlaten hebben. Het direct gevolg is, dat het telegrafisch verkeer Nederland—Indië vice versa thans via Engeland belangrijk goedkoop kan geschieden dan rechtstreeks. En al zal de praktische invloed daarvan waarschijnlijk niet zoo groot zijn, te meer omdat alleen zij, die een kantoor of bevriende relaties in Engeland hebben, hun telegramwisseling — of een gedeelte daarvan — op deze wijze met Indië kunnen doen plaats vinden, toch zou het wel zeer ongewenscht zijn, wanneer weder toestanden ontstonden, zooals in den Duitschen inflatietijd, toen menigeen, die een groot aantal circulaires in Nederland had te verzenden, die over de grens op de bus deed, omdat zulks een niet geringe besparing gaf.

Eindelijk het motief, dat de Indische Regeering, een belangrijke inkomstenderving vreezende, niet wil medewerken tot een verlaging der tarieven, zolang het begrootingsaspect ongunstig is.

Uit de antwoorden der Nederlandsche administratie op de herhaalde verzoeken om verlaging, zou men moeten opmaken, dat, zolang de Nederlandsch-Indische Regeering weigert mede te werken aan een tariefsverlaging, zulk een verlaging ook niet mogelijk is. Wij vragen ons af, of dit werkelijk het geval is. Zooals de toestand thans is, krijgt van de totale opbrengst van het radiotelegrafisch verkeer, practisch gesproken, Indië en Nederland elk de helft. Van ieder woord van een gewoon telegram, krijgt elk der administraties dus f 1,—. En waar nu bij deze onderlinge verrekening alleen de Nederlandsche en de Indische administraties betrokken zijn, zou toch zeer goed een tariefsverlaging, bijv. tot f 1,50 per woord, kunnen plaats vinden, terwijl bij de verrekening daarvan Indië f 1,— per woord zou behouden en Nederland f 0,50 per woord zou krijgen. Weliswaar wordt die verlaging dan alleen door Nederland gedragen, maar het is niet onwaarschijnlijk, dat een dusdanige eenzijdige verlaging van het tarief een gunstigen invloed zal uitoefenen op de geneigtheid der Indische Regeering om ook harerzijds mede te werken tot tariefsverlaging.

De invloed, dien de Indische Schatkist van zulk een eenzijdige verlaging zou ondervinden, zou alleen deze zijn, dat — waar de kabelmaatschappijen zulk een tariefsverlaging zeer zeker direct zouden volgen — de Indische Schatkist niet meer 10 pCt. van f 2,—, doch 10 pCt. van f 1,50 zou ontvangen van elk woord, dat over den kabel verzonden zou worden. Daar dit slechts 10 pCt. van het totaal is, zal deze inkomstenderving slechts zeer gering zijn.

Het door de Indische Regeering gebezigde argument doet trouwens al zeer vreemd aan. Ware dit argument thans gebezigd, nu Indië, ondanks alle pogingen, geen kans ziet om de eindjes bij elkander te brengen, men zou er vrede mede kunnen hebben. Dat argument dateert echter van medio 1929, dus uit de tijden, toen de wereldcrisis haar intrede nog niet gedaan had; het dateert uit de jaren, waarin de Indische budgetten overschotten gaven van tientallen millioenen. En in dat licht bezien krijgt die afwijzende houding een andere beteekenis, namelijk die van een bepaalden onwil om aan een tariefsverlaging mede te werken.

Trouwens ook het feit, dat de Kabelmaatschappij haar tarief, na den val van het Pond, ongewijzigd liet, moet op het publiek den indruk maken, dat die Maatschappij, evengoed als zij dit voor de verbindingen

van Engeland met de Dominions lang geleden deed, het tarief tusschen Nederland en Nederlandsch-Indië reeds zou hebben verlaagd, indien zij daarvoor slechts de toestemming van onze autoriteiten zou hebben kunnen erlangen.

Toch is de houding der Indische Regeering in deze niet geheel zonder gevaar. Men moet niet vergeten, dat er voor de betrokkenen geen enkel voordeel aan verbonden is, dat hun telegrammen langs radio-telegrafischen weg geëxpedieerd worden, dat er zelfs in verschillende kringen — het moge dan uit een zeker conservatisme zijn dan wel uit het feit, dat zij de geheimhouding beter verzekerd achten — nog een bepaalde voorkeur voor den kabel bestaat en dat het feit, dat 90 pCt. der telegrammen per radio verzonden wordt, gedeeltelijk een uiting is van een gezond patriotisme, maar grootendeels berust op den goodwill, dien die telegraafadministratie gelukkig heeft bij de betrokkenen. Maar de mogelijkheid is niet uitgesloten, dat allerlei invloeden in dat — voor den

Rijksradiodienst zoo gunstige — percentage in korten tijd belangrijke veranderingen brengen. Wij wezen reeds op het zeer groote voordeel, dat thans reeds verkregen kan worden door verzending der telegrammen via Engeland. Daarbij lette men op het feit, dat van enkele groote lichamen het kapitaal en ook de leiding volstrekt niet geheel in Nederlandsche handen zijn en dat eene zoo starre vasthouding aan verouderde, veel te hooge, tarieven in dezen, voor de bedrijven zoo critieken, tijd niet bepaald gunstig op de verhoudingen werkt.

Hoe dit zij, wij meenen met het bovenstaande aangevoerd te hebben, dat zich in den laatsten tijd verschillende belangrijke veranderingen hebben voltrokken, die het alleszins gewenscht maken, dat de betrokken autoriteiten de tarieven der telegrammen tusschen Nederland en Nederlandsch-Indië aan een grondige herziening onderwerpen.

G. J. W. PUTMAN CRAMER.

IS DE GRONDSTOFFENVALUTA INFLATORISCH?

De critiek van Prof. Verrijn Stuart op mijn beide artikelen inzake de grondstoffervaluta is opmerkelijk om hetgeen er in staat en om hetgeen er niet in staat.

Mijn betoog, dat de bedrijfseconomische en markttechnische ontwikkeling leidt tot toenemende labilisatie van het economisch leven, tot toenemende onzekerheid van bestaan, zoowel voor de ondernemingen als voor de daarin werkzame personen, tot ondermijning van het geheele credietwezen, tot telkenmalige instorting van het prijsniveau en dus van de productie juist wanneer de productie op gang raakt om de welvaart van de groote massa te vermeerderen — mijn betoog, dat dit alles niets te maken heeft met „het kapitalisme” maar uitsluitend te wijten is aan het thans geldende irrationeële geldstelsel — mijn betoog, dat deze periodieke ineenstortingen onvermijdelijk zijn, zolang men den goederenruil baseert op een geldstelsel, dat los is van deze goederen — deze geheele bewijsvoering wordt door Prof. V. S. met geen woord gereleveerd.

Hij richt zijn critiek uitsluitend op de door mij bepleite hervorming van het geldstelsel en ik mag mij gelukkig prijzen, dat hij in de grondstoffervaluta — losgesneden van haar wortels — toch nog eenige goede eigenschappen erkent.

Hij is met mij van meening, dat „een uitschakeling van de geweldige prijsdaling van de laatste jaren een zegen voor het mensdom geweest zou zijn” en oordeelt, dat het door mij aanbevolen middel daartoe „zijn nut kan hebben in tijden van depressie”, terwijl een eventueele omslag van hausse naar baisse „minder ernstig zal zijn dan die welke wij thans beleven”.

Deze erkenningen zijn niet gering — ik ben er dankbaar voor, maar er niet mede voldaan.

Want Prof. V. S. heeft zeer ernstige bezwaren, die het plan voor hem „voorshands rijkelijk gevaarlijk maken”.

De grondstoffervaluta, zegt hij, is „in wezen inflatorisch”; „het prijsniveau zal voortdurend worden opgeschroefd”; „inflatie zal steeds opnieuw en veel heviger dan tot nu toe plaats vinden” — en nadat hij dit eenige malen in steeds krachtiger termen heeft herhaald (beweren is nog niet bewijzen), gaat hij van het proza over op de poëzie en wij verlaten elkaar onder de „sinnvolle Vermahnungen” van Homerus en den grooten Goethe.

Toen ik mijn artikelen schreef, ben ik mij volkomen bewust geweest, dat het inflatiespook te voorschijn zou komen en dat het groote publiek daarvoor op de vlucht zou slaan. Als geld bestaat uit goederen, zoo zegt men, dan gaan wij allemaal goederen maken en worden allemaal rijk. Maar waar blijft dan de waarde

van het geld? „Inflatie in den meest simplistischen vorm.”

Dat Prof. V. S. zich eveneens tot tolk van deze bezwaren heeft gemaakt, doet mij leed, omdat ik deze tegenwerping wetenschappelijk volstrekt onhoudbaar acht; anderzijds verheugt het mij, omdat ik thans de gelegenheid krijg deze aangelegenheid tot het einde toe uit te maken.

Ik zal eerst de fouten aanwijzen in zijn betoog en daarna een tegenbewijs uit het ongerijmde leveren van het volstrekt onhoudbare der onderstelling, dat „bij invoering der grondstoffervaluta het prijsniveau voortdurend zal worden opgeschroefd”.

1. Het betoog van Prof. V. S. begint met een beroep op de leer van Wicksell, Hayek, Mises c.s. over den invloed van den rentestand op het prijsniveau en met de qualificatie van de inwisselbaarheid als een „metallistisch atavisme”.

Dit beroep op autoriteitsgeloof is in een wetenschappelijke discussie misplaatst en, strikt genomen, ontoelaatbaar. Amicus Plato — sed magis amica veritas.

Elke leer, elke theorie zal haar waarheidsgehalte, de grenzen en de voorwaarden, binnen welke zij waar is, telkens opnieuw dienen te toetsen aan de critiek. En dit geldt bijzonder sterk voor de onderhavige theorie, over welker scherpe formulering zelfs binnen de kringen der specialiteiten zoo weinig eenstemmigheid bestaat, dat Hayek in zijn jongste boek over Wicksell kon schrijven: „dass Wicksell... zweifellos geirrt hat wegen seines Versuches einen starren Zusammenhang zwischen dem Zinssatz und den Veränderungen des allgemeinen Preisniveaus zu konstruieren”.

Practisch komt de geheele leer neer op deze eenvoudige en door ieder erkende waarheid, dat onder bepaalde z.g. „normale” (nog nader te definieeren) omstandigheden, verlaging van de bankrente beneden de „natuurlijke”, in het algemeen gangbare (nog nader te definieeren) rente leidt tot vermeerdering van de hoeveelheid betaalmiddelen in zoodanige mate, dat daardoor het algemeene prijsniveau verhoogd wordt — en omgekeerd.

Een permanente bankrente = 0 leidt dus — onder „normale omstandigheden” — tot onbepaalde verhoging van het prijsniveau.

Deze nogal zeer voor de hand liggende waarheid is mij sinds jaar en dag bekend; ik denk er niet over haar te betwisten; ik verbaas mij somtijds alleen over de dikte der boeken en de breedsprakigheid der verhandelingen, die nu en dan aan dit onderwerp gewijd worden zonder dat men in scherpte van formulering een stap verder komt.

2. Blijft dus te onderzoeken of de grondstoffenvaluta inderdaad leidt tot een permanente bankrente = 0.

Volstrekt niet.

Het uitgeven van bankbiljetten op grondstoffen dekking heeft niets te maken met het vaststellen van de normale bankrente, die in rekening gebracht wordt bij het disconteerden van wissels of ander papier. Het disconto wordt voor en na bepaald door gelijksoortige overwegingen als thans gelden; evenwel met deze beperking — die alleen disconto-verhoogend kan werken — dat ten allen tijde de inwisselbaarheid van het uitgegeven papier moet kunnen worden genandhaafd.

De leus van de „zinsvrije Wirtschaft" is mij geen oogenblik in den zin gekomen; ik vind deze leus absurd en ik heb geen enkele aanleiding gegeven mij van sympathie voor deze absurde leus te verdenken.

3. Blijft dus te onderzoeken, of het „rentevrij crediet op grondstoffenpakketten" (een ietwat gewrongen en juridisch geheel onjuiste formulering voor hetgeen in wezen aankoop van grondstofpakketten is: bij credietgeving ligt het risico van prijswijziging in eerste instantie bij den credietnemer; bij aankoop bij den koper) de „productie van grondstoffen bij voortdurend zal stimuleeren" zoodanig, dat deze grondstoffen „in toenemende mate naar de circulatiebanken worden gebracht en daar in nieuw geld worden omgezet".

Blijft dus te onderzoeken, of deze rentelooze credietgeving op grondstofpakketten inderdaad „onbeperkt" en niet „opzegbaar is".

Zij is in werkelijkheid beperkt — en zij wordt voortdurend opgezegd.

Zij vindt haar natuurlijke beperking 1e. in factoren aan de zijde van de grondstoffenproductie; 2e. in factoren aan de zijde van het grondstoffenverbruik.

De grondstoffenvaluta beteekent immers (ik neem de definitie van Prof. V. S. gaarne over): het grondstofpakket heeft een vasten geldprijs.

Is het voor de ondernemers voordelig tegen dezen vasten geldprijs onbeperkt te produceeren? Volstrekt niet. Men produceert niet om rentevrij crediet te krijgen; men produceert om aan het einde van het productieproces winst te incasseeren. Deze rentabiliteitsgrens ligt juist bij de grondstofproductie, die immers met „afnemende meeropbrengst" werkt, zeer vast. Men kan haar niet straffeloos overschrijden: Een teveel aan grondstoffen gedurende korten tijd beteekent inderdaad „nieuw geld". Maar dit nieuwe geld beteekent:

1e. indien en voor zoover het de eindproductie (kapitaalgoederen zoowel als consumptiegoederen) tot uitbreiding prikkelt, toeneming van net verbruik van grondstoffen, dus „opzegging van renteloos crediet";

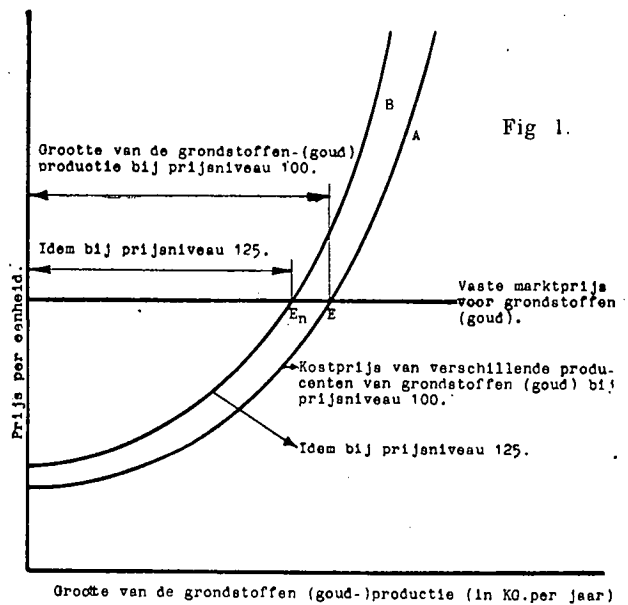
2e. indien en voor zoover het de uitbreiding van de eindproductie zou overtreffen — en alleen onder deze laatste voorwaarde mag men immers van inflatie spreken — prijsverhoging van eindproducten, dus (via de stijging van arbeidsloonen, machines en hulpstoffen) kostprijsverhoging van de grondstofproducten, dus terugdringing van de rentabiliteitsgrens voor de grondstofproductie, dus vermindering van grondstofproductie, dus minder „aanvraag voor renteloos crediet".

De eerste tendens werkt onmiddellijk en zeer krachtig¹⁾; de tweede, wegens de traagheid en demping in de markten der eindproducten wat later — maar daarom niet minder krachtig.

Integendeel: zij zal steeds dwingender optreden naarmate het prijspeil der eindproducten verder omhoog mocht gaan.

Dat dit theoretisch zoo zijn moet, volgt ook onmiddellijk uit het bekende pv diagram, waarin met het evenwicht tusschen vraag en aanbod afleest (Fig. 1).

¹⁾ Zie een volgend artikel.

Wanneer men langs de horizontale as de grootte van de grondstoffen (goud-)productie afzet en langs de verticale as den prijs per eenheid, dan wordt de aanbodkromme van grondstoffen (goud) voorgesteld door een kromme A van parabolische gedaante.

De grootte van de grondstoffen (goud-)productie wordt bepaald door het equatiepunt, dat daar ligt, waar de kromme A gesneden wordt door de horizontale lijn, die den constanten prijs van het grondstofpakket (of van 1 KG. goud) voorstelt.

Stijgt het algemeene prijsniveau (arbeidsloonen, machines en hulpstoffen) nu van 100 op 125, dan worden alle kostprijzen, dus alle ordinaten van kromme A 25 pCt. vergroot; de kromme A wordt over deze marge „omhoog geschoven" en thans weergegeven door de kromme B.

Hoeveel de grondstoffen(goud-)productie moet zijn afgenomen, wordt nu aangegeven door het nieuwe snijpunt van kromme B met de vaste horizontale lijn.

Wat deze theorie leert, is geheel in overeenstemming met de ervaring t.a. van de goudproductie in de afgelopen periode van sterk stijgend en sterk dalend prijspeil.

De goudproductie verminderde in de jaren 1911—1922 en nam weer toe in de periode 1922—1930. Zie onderstaande tabel¹⁾:

Jaar	Productie in onces fijn.	Jaar	Productie in onces fijn.
1911.....	22.397.136	1920.....	16.130.110
1912.....	22.605.068	1921.....	15.974.932
1913.....	22.254.983	1922.....	15.451.945
1914.....	21.301.836	1923.....	17.790.597
1915.....	22.737.520	1924.....	19.031.001
1916.....	22.031.094	1925.....	19.025.942
1917.....	20.345.528	1926.....	19.349.118
1918.....	18.614.039	1927.....	19.431.194
1919.....	17.698.184	1928.....	19.674.638

Iederen dag leest men thans, nu het prijsniveau sterk en snel valt, over de uitbreiding der goudproductie en over het thans weer opnieuw in exploitatie nemen van verlaten mijnen; men vindt het verschijnsel nog uitvoeriger gedocumenteerd bij Wagemann (Struktur und Rhythmus der Weltwirtschaft, pg. 329).

En ditzelfde verschijnsel, dat zich heeft afgespeeld voor de goudproductie, zal zich ook voor de grondstoffenproductie voordoen onder heerschappij van de inwisselbare grondstoffenvaluta, alleen in aanzienlijk versterkte mate en in veel korter tempo:

1e. omdat de grondstoffenproductie, van veel groter omvang en van veel grooter verspreidheid dan de

¹⁾ Ontleend aan Rapport Provisoire de la Délégation de l'Or du Comité Financier; C. 375, M. 161, 1930, II, pag. 117.

goudproductie, veel gevoeliger op een algemeene stijging van het prijsniveau zal reageeren, en

2e. omdat het handhaven van de inwisselbaarheid reeds bij het eerste verstijven van de grondstoffenmarkt tot afvloeiing van grondstoffen uit de dekking naar het verbruik zal leiden en dus tot beperking van de circulatie zal dwingen.

* * *

En nu het tegenbewijs uit het ongerijmde.¹⁾ Indien op een bepaald oogenblik een redelijk prijsevenwicht bestaat tusschen grondstoffen en eindproducten, zooals bijv. in de jaren 1927—1929 en wij stellen beide prijsniveaux voor door 100, dan zal dit prijsniveau, bij invoering van de grondstofvaluta, voor de grondstoffen krachtens definitie gelijk aan 100 blijven. Welke beweging kan het indexcijfer van de eindproducten vertoonen?

Drieërlei; en deze drie bewegingen kunnen gesuperponeerd voorkomen:

1e. het kan naar boven of naar beneden van de 100 gaan afwijken, omdat de productiekosten der eindproducten in den loop van den tijd op andere wijze veranderen dan die der grondstoffen;

2e. het kan onbeperkt stijgen of dalen, indien de grondstoffenvaluta in zichzelf een inflationistische of deflationistische tendens zou bevatten;

3e. het kan cyclische schommelingen vertoonen om de 100 als middenwaarde, omdat de bovenomschreven krachten, die naar het evenwicht terugdrijven, eerst optreden als dit evenwicht verbroken is.

De grootte van deze cyclische schommelingen zullen wij in een volgend artikel bespreken; zij zijn in elk geval voor het vraagstuk inflatie of deflatie zonder betekenis.

De afwijking sub 1 kan niemand met zekerheid voorspellen; Keynes neemt in zijn jongste boek²⁾ aan, dat het indexcijfer der eindproducten in den loop der jaren zal stijgen t.o. van dat der grondstoffen, omdat de productie van eerstgenoemde in mindere mate vatbaar is voor rationalisatie.

Deze bewering is zuivere speculatie en in elk geval vergeet Keynes als tegenwerkenden factor de afnemende meeropbrengsten in de grondstoffenproductie te noemen.

Hoe dat ook zij: vast staat, dat de afwijking zich zeer geleidelijk zal voltrekken en quantitatief gering zal zijn. Want haar grootte wordt bepaald door het fractioneele verschil in economische ontwikkeling tusschen de beide productiegebieden berekend over een fractie van den kostprijs (namelijk het niet-grondstoffendeel); het is dus een verschil van de tweede orde.

Blijft over de vraag, of het indexcijfer der eindproducten door inflatie of deflatie onbeperkt kan stijgen of dalen.

Wanneer Prof. V. S. van meening is, dat „het prijsniveau voortdurend zal worden opgeschroefd”, dan staat hem dus blijkbaar een toestand voor den geest, waarbij het indexcijfer der grondstoffen nog steeds 100 is, maar waarbij dat der eindproducten achtereenvolgens tot 200, 300, 1000, 2000 enz. stijgt.

Maar deze indexcijfers opgebouwd uit prijzen van eindproducten zijn tenslotte opgebouwd uit prijzen van grondstoffen en uit loonen, salarissen, kapitaalrente en ondernemerswinsten in de eindproductie.

¹⁾ Alle bewijsvoeringen komen in den grond der zaak op hetzelfde neer. Zij berusten alle op de tweede wet van Gossen

²⁾ A Treatise on Money, Dl. II pg. 393.

Wanneer dus het indexcijfer der eindproducten vertienvoudigt of — laat ons matig zijn — verdubbelt, of — laat ons nog matiger zijn — met 25 pO. stijgt, dan beteekent dit dat *dus* de som van loonen, salarissen, kapitaalrente en ondernemerswinst in de eindproductie (grondstoffen zijn constant gebleven) méér dan vertienvoudigt of méér dan verdubbelt of met méér dan 25 pO. stijgt; stijgt ten opzichte van de nog steeds door het niveau 100 gekarakteriseerde loonen, salarissen, kapitaalrente en winsten in de grondstoffenproductie.

Een permanente inflatie beteekent nu met onontkoombaarheid:

1e. dat deze deviatie zich ad infinitum vergroot;

2e. dat de grondstofindustrie met de lagere kapitaalrente en (of) lagere loonen dan de eindproductie, zich het snelste uitbreidt.

(Immers: indien niet sneller, dan nemen de tusschenvoorraden af, dan worden de markten „vast”, dan worden biljetten ingewisseld tegen goederenpakketten — dan eindigt de inflatie).

Gelooven in een permanente inflatie beteekent dus gelooven in de mogelijkheid, dat het verschil tusschen het niveau van loonen en (of) kapitaalopbrengsten in de grondstofproductie en het overeenkomstige niveau in de eindproductie zich ad infinitum kan uitbreiden.¹⁾

Gelooven in een permanente inflatie beteekent tevens, dat men van oordeel is, dat de grondstoffenproductie met de lage en dalende reële opbrengsten voor kapitaal en (of) arbeid zich sneller uitbreidt dan de eindproductie met de stijgende opbrengsten.

Gelooven in een permanente inflatie beteekent dus gelooven, dat kapitaal en (of) arbeid de gebieden van hoog rendement zoó veel mogelijk vermijden en die van laag rendement met gretigheid opzoeken. — Laat ons hier het „Quod absurdum” plaatsen.

En nu hetzelfde nog eens populair samengevat.

Is het denkbaar, dat onder eenig geldstelsel hoe dan ook, het prijsniveau van de grondstoffen, dus — populair gesproken — de gemiddelde prijs van 2 KG. tarwe en 1 KG. mais en 0,5 KG. ijzer constant wordt gehouden en dat tezelfder tijd de gemiddelde prijs van 2 KG. brood en 1 KG. spek en 0,5 KG. constructiewerk onbeperkt de lucht in gaat?

Is het denkbaar, dat als er eens een inflationistische maatschappij kwam, waarin — populair gesproken — *alles* de hoogte in ging *behalve* de prijzen van grondstoffen (voor deze laatste is, in haar geheel, om zoo te zeggen, een maximumprijs vastgesteld), dat dan juist de productie van deze met een maximumprijs bedeelde grondstoffen zich het snelste zou uitbreiden?

Spreekt het niet vanzelf, dat deze gemaximumprijsde groep van artikelen quantitatief het eerste in de ontwikkeling ten achter blijft? Dat de maximumprijsstelling (evenals in de oorlogsjaren) schaarschte verwekt en de uitbreiding van de productie remt?

En wat beteekent dit anders dan dat het voordeel wordt biljetten in te ruilen tegen goederenvoorraden; dat de circulatie vermindert, dat de inflatie eindigt?

Men late zich niet door spoken angst aanjagen. Door vrees zijn reeds vele ongelukken gebeurd en vele goede maatregelen achterwege gebleven.

En onze maatschappij heeft voor alles behoefte aan zelfvertrouwen, aan critisch denken en aan moed.

Prof. Dr. Ir. J. GOUDRIAAN Jr.

¹⁾ Wij spreken hier steeds van loonen en winsten van den grensproducent; de „rent”, die de andere producenten incasseeren, heeft geen invloed op den marktprijs, maar wordt omgekeerd door deze bepaald: „Corn is not high, because a rent is paid... enz.”

HET FEDERAL RESERVE SYSTEEM EN DE LIQUIDITEITSPPOSITIE DER MEMBERBANKS.

Kort na de beurskrach, in December 1929, werd in de Ver. Staten uit leiders van het Federal Reserve stelsel een commissie gevormd met de opdracht een onderzoek in te stellen naar een logischer en meer doeltreffender regeling der bankreserves van het Federal Reserve systeem, en om, zoo noodig, voorstellen te doen omtrent de noodzakelijk geachte veranderingen in de bestaande wetgeving. De verhouding tusschen bank- of kasreserve enerzijds en de totale deposito-verplichtingen anderzijds wordt in de meeste landen aan de individueele gestie der bankdirecties overgelaten, in Amerika werd deze hoogst belangrijke quaestie, sedert ongeveer 70 jaren, voor het meerendeel der bankinstellingen wettelijk geregeld. Men moge in verband met de zeer talrijke bankfaillissementen, die juist in de Ver. Staten voorkomen, sceptisch staan ten opzichte van dergelijke bepalingen, men verlieze daarbij echter vooral niet uit het oog, dat het meerendeel dezer moeilijkheden de minder krachtige instellingen in de kleinere plaatsen betreft, terwijl de hierbij betrokken passiva niet meer dan ca. 2 pCt. der totale Amerikaanse deposito's uitmaken. Vóór het tot stand komen van de Federal Reserve Act waren de National Banks in de grootere steden verplicht 25 pCt., en de banken in de andere plaatsen 15 pCt., hunner deposito's als kasreserve aan te houden. De Federal Reserve Act stelde — zeer in het kort omschreven — de volgende percentages vast. In de groote steden (central reserve cities) moesten de memberbanks 18 pCt. der zicht-deposito's als kasreserve aanhouden, in 60 der belangrijkste centra (reserve cities) bedroeg dit percentage 15 pCt. en voor de rest (country banks) 12 pCt.; voor alle deposito's op langen termijn (30 dagen of langer) was een kasreserve vereischt van 5 pCt. zonder onderscheid tusschen de verschillende plaatsen. Deze percentages werden naderhand gewijzigd in resp. 13 pCt., 10 pCt. en 7 pCt. der zicht-deposito's en 3 pCt. der termijn-deposito's. Al deze reserves moeten bij een der Federal Reserve Banken onderhouden worden, kasmiddelen e.d. kunnen dus niet als reserve dienst doen. De bovengenoemde commissie, „the committee on bankreserves of the Federal Reserve System”, heeft onlangs haar rapport uitgebracht en doet eenige zeer belangrijke en verstrekkende voorstellen tot wijziging der bestaande wetgeving. Men geve zich er rekenschap van, dat deze voorstellen alleen het Federal Reserve Systeem en zijn memberbanks omvatten, naast dit systeem bestaan nog talloze en talloze banken en bankiers, die in dit opzicht geheel vrij zijn. Het Federal Reserve Systeem en zijn memberbanks controleren ca. ⅔ der totale Amerikaanse bankdeposito's, zij nemen uiteraard in de Amerikaanse bankwereld een vooraanstaande positie in. Derhalve zijn alle maatregelen die betrekking hebben op het Federal Reserve systeem van zeer groote beteekenis voor de geheele Amerikaanse bankwereld en als zoodanig dient men het rapport der commissie te beschouwen. De door de commissie voorgestelde wijzigingen luiden als volgt:

1. het onderscheid tusschen zicht- en termijn-deposito's zoowel als de verschillende bepalingen voor „central reserve cities”, „reserve cities” en „country banks” wordt opgeheven;

2. de kasreserve van alle memberbanks zal 5 pCt. der totale deposito's bedragen alsmede een reserve van 50 pCt. van den dagelijksch gemiddelden omzet dezer deposito's met een maximum van 15 pCt. der totale deposito's (deze omzet zal berekend worden aan de hand der totale dagelijkse debiteeringen op de gezamenlijke deposito-rekeningen);

3. memberbanks, welke in de nabijheid van Federal Reserve Banks gelegen zijn, kunnen ten hoogste ⅓

der vereischte reserve in kasgeld aanhouden, de andere ten hoogste ⅔;

4. deze reserve-bepalingen gelden eveneens ten opzichte der Regeerings-deposito's (dergelijke saldi werden nl. in 1917 geheel vrijgesteld van reserveering, teneinde op deze wijze de meest volkomen medewerking der banken te verkrijgen voor de oorlogsfinanciering).

Zooals men ziet, wenscht de commissie, wat de reserve-eischen betreft, geen onderscheid te maken tusschen zicht- en termijn-deposito's. De practijk heeft nl. uitgewezen, dat de verschillende reserve-percentages, welke voor deze beide soorten passiva golden, een verschuiving in de classificatie van zicht- naar termijn-deposito's heeft veroorzaakt. Zoodoende werd het euvel der grootere kasreserve (een niet loonend actief) voor de zicht-deposito's ontlopen. Enerzijds heeft dit een expansie van het crediet-volumen zonder evenredige stijging der reserve tengevolge gehad, anderzijds is zoodoende een deel der „korte” activa op langeren termijn geïnvesteerd, hetgeen tot bevroren posten en verliezen aanleiding heeft gegeven. De onder punt 2 genoemde bepaling geeft echter een geheel nieuw gezichtspunt weer en als zoodanig is dit o.i. de voornaamste factor van het rapport, omdat daarbij tevens een hoogst belangrijk principieel vraagstuk wordt aangeroerd. De commissie is de meening toegedaan, dat de bestaande reserve-bepalingen gedurende de jaren 1924—1930 ten eenenmale gefaald hebben om de fundamenteele veranderingen in de crediet-behoefte weer te geven. Daarom moet naar hare meening niet alleen het totaal bedrag, maar eveneens de omloopsnelheid der deposito's als maatstaf gelden bij het vaststellen der bankreserve. Zoodoende wordt de wettelijk vereischte kas-reserve, de liquiditeitspositie der memberbanks, als het ware aan de conjunctuur vastgekoppeld. In tijden van stijgende conjunctuur en verhoogde omloopsnelheid der deposito's zal de kasreserve automatisch stijgen en wordt derhalve de credietbasis versterkt, in tijden van depressie en langzame omloopsnelheid van het giraalgeld daalt de vereischte reserve vanzelf, hetgeen een geruststellenden invloed kan uitoefenen. De commissie is de meening toegedaan, dat, indien de door haar voorgestelde bepalingen in 1928 en 1929 van kracht geweest zouden zijn, men zoodoende ook de speculatie beperkt had. Het is in die jaren mogelijk gebleken een geweldige crediet-behoefte voor speculatieve doeleinden te financieren zonder dat tevens een evenredige stijging der bankreserve plaats vond. In September 1929, het hoogtepunt der beurs-speculatie, was het totaal der wettelijk vereischte reserves der memberbanks ca. \$ 75 miljoen minder dan in December 1927. Dit was mogelijk, omdat verschillende particulieren en ondernemingen, door een hooge rente aangelokt, hunne gelden ter beurze uitzetten; zij disponeerden tegen hunne credit-saldi bij de banken, hetgeen mindere bankreserves tengevolge had. Had men toen de reserveverplichtingen verbonden aan de grootere activiteit of omloopsnelheid der deposito's, dan zouden de memberbanks verplicht zijn geweest deze reserves te versterken, hetgeen remmend gewerkt had. Het is duidelijk, dat dergelijke ingrijpende veranderingen niet zonder een hevige controverse doorgevoerd kunnen worden. Maar aangezien het Congres een voorstander is van een meer doelmatige credietcontrole en eenige adviseurs van den Federal Reserve Board zitting in deze commissie hadden, bestaat er een goede kans, dat de voorgestelde veranderingen inderdaad door den wetgever bekrachtigd worden. Men verwacht o.a. tegenstand van de zijde der groot-banken, die vermoedelijk genoodzaakt zullen zijn grootere kasreserves aan te houden. De tijd alleen zal kunnen uitmaken,

of het gehuldigde principe, vastkoppeling der bankreserve aan de conjunctuur, een stap voorwaarts beteekeent op den weg naar een doelmatiger kredietverkeer. Gedurende de laatste jaren is duidelijk gebleken, dat de omgekeerde krediet-pyramide op een zeer gevaarlijke basis berustte, hoe zwaarder het gevaarte werd hoe gevaarlijker de situasie. Het „committee on bankreserves of the Federal Reserve System” heeft althans een zeer vernuftig middel uitgedacht, waardoor het mogelijk wordt het kredietapparaat een elasticiteit te verstrekken, welke zich in de tegenovergestelde richting der conjunctuurlijn beweegt, een

niet te onderschatten voordeel. De liquiditeit, deze alles overheersende factor, heeft veel en velen ten gronde gericht. De botsing, veroorzaakt door het „en masse” opvragen van het verstrekte korte krediet en de als lang krediet gebezigde gelden, heeft de solvabiliteit van velen, ja zelfs de solvabiliteit van heele landen aangetast. Deze poging om de liquiditeitspositie van het Federal Reserve Stelsel in de toekomst gezonder en hechter te maken dient derhalve aandachtig te worden gevolgd.

E. HENNY.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

SUID-AFRIKA EN DIE GOUDSTANDAARD.

Dr. C. G. W. Schumann, te Stellenbosch, schryft ons:

Vandat Engeland op 21 Sept. die goudstandaard opgehef het is daar in Suid-Afrika slegs een onderwerp van belangstelling en bespreking — die vraag of hier dieselfde weg moet gevolg word.

Aanvanklik het feitlik die hele land die besluit van die Regering om die goudstandaard te handhaaf ondersteun. Vandag is die posiesie egter geheel anders. Gedurende sy verblyf in Engeland en na sy terugkeer in Suid-Afrika het Genl. Smuts, die leier van die opposiesie, skerp kritiek op die beleid van die Regering uitgebring. Die Suid Afrikaanse Party, die Engelse pers en veral die goudmyne het geleidelik van standpunt verander, en vandag word aktiewe propaganda gemaak teen die goudstandaard. Die belange van die goudmyne lê vanselfsprekend in 'n depresiasie van die papiergeld; die vröere standpunt was waarskynlik gebaseer op 'n vrees vir arbeidersmoelikhede en die gedagte aan die onwenslikheid vir die grootste goudproduserende land om die goudstandaard op te hef. Op 'n onlangse kongres van die Suid-Afrikaanse Kamers van Koophandel is geen definitiewe besluit geneem nie, maar uit die besprekings het geblyk dat die gevoelens meerendeel ten gunste van opheffing was. Die Arbeidersparty, in sover die nog bestaan, is verdeel maar oor die geheel word 'n standpunt ingeneem teen die Regering. Ook die boerebevolking, wat op die oomblik die swaarste ly in Suid-Afrika, is verdeel. Die opvatting is taamlik algemeen dat depresiasie van die pond die landbou sal bevoordeel, maar aan die ander kant is meeste van die boere ondersteuners van die Nasionale of Regeringsparty. Trouheid aan die party bots hier met die gevoel van eiebelang. Vandaar die verdeeldheid. Die algemene tendens onder die boere vandag is egter, soos blyk uit talryke boerevergaderings, ten gunste van 'n opheffing van die goudstandaard. Die Regering staan nog vas by sy besluit, gesteun in hoofsaak deur feitlik al die ekonome in die land, die importeurs, en waarskynlik die grootste gedeelte van die Nasionale Party.

Soos te begrype gaan die hele stryd gepaard met 'n totale onkunde aan die kant van meeste van die belanghebbendes omtrent die breëre betekenis van die vraagstuk, die konsekwensies van 'n opheffing, ens. Oor die algemeen beskou die boere die afstap van die goudstandaard as die enigste en afdoende middel om die depressie in die landbou te oorwin; omtrent die juiste uitwerking op pryse van landbouprodukte, op lewenskoste ens. bestaan daar 'n ongelooflike begripsverwarring. Vir die Engels-sprekendes is die opheffing van die goudstandaard feitlik sienoniem met vastkoppeling aan die Engelse pond sterling — die gerief van 'n vaste koers met die land waarmee Suid-Afrika in hoofsaak handel speel hier wel 'n groot rol, maar Imperiale sentiment is tog waarskynlik die vernaamste motief. Aan die ander kant beklemtoon die Nasionale Regering veral die onafhanklikheidsideaal — om nie gebonde te wees aan die koers van die pond sterling nie, maar om 'n eie ekonomiese po-

litiek te volg. Daar is selfs sterke gevoelens vir die instelling van 'n eie Suid-Afrikaanse muntstelsel.

Die posiesie is dus in kort dat een van die mees ingewikkelde ekonomiese probleme gemaak is tot 'n party-politieke strydvraag, en dat dit gemeng word met sentimenteele gevoelens en aspirasies. Waarlik geen aanmoediging vir die wetenskaplike ekonoom wat objektief die vraagstuk probeer nader!

Daar is waarskynlik weinig dinge wat so duidelik spreek van die totale omwenteling in ekonomiese toestand, in vroer bestaande opvattingens ens. as die „geldverskynsels” van die laaste jare. Watter ekonoom sou in 1914 kon voorspel dat binnekort feitlik die hele wereld die goudstandaard sou vaarwel sê, dat verskillende geldeenhede op 'n laër waarde sou vasgestel word, dat ongeveer 12 jaar na die vrede volgend op 'n wereldoorlog Engeland deur haar ekonomiese toestand sou gedwing word om goudbetalinge te staak, en dat die grootste goudprodusent van die wereld die vraagstuk sonder die tradisionele geloof aan die onfeilbaarheid van goud sou bespreek.

Ons sal probeer om die probleem vir Suid-Afrika so duidelik moontlik te stel, en enkele van die mees gehoorde argumente krieties te ontleed.

Een van die eerste gevolge in Suid-Afrika van die stap wat Engeland geneem het was, anders as redelik sou verwag word, 'n vlug van die Suid-Afrikaanse pond, en 'n vlug na die Engelse pond sterling. Die verwagting was blykbaar dat, óf Suid-Afrika gou dieselfde weg as Engeland sou inslaan, óf dat die Britse pond gou sou herstel. Uitvoerders en ander persone met te goede in Londen het sover moontlik om dieselfde redes die gelde sover moontlik daar gehou. Spekulasie was dus hier die hoofdoel. Dit word bereken dat van £12,000,000 tot £15,000,000 op hierdie manier na Londen gestuur is of daar gehou is. Daar was dus 'n besonder skerp styging in die vraag na sterling. Die Reserwebank, wat 'n groot wisseltegoed in Londen gehou het, kon hierin deels voorsien, natuurlik slegs met die onvermydelike verlies samehangend met die depresiasie van die Engelse pond. Dit blyk uit die skielike daling in die pos „buitelandse wissels” soos geopenbaar in die weeklikse balansstate; op 18 Sept. was die bedrag £6,247,000, op 2 Okt. het dit vermindert tot £4,783,000, op 9 Okt. tot £765,000 en op 16 Okt. tot slegs £21,000. Met hierdie groot aanvraag na buitelandse wissels was dit 'n akuele vraag of Suid-Afrika nog wel die goudstandaard sou kon handhaaf. Deur middel van „diviesiencontrole” het die Regering die verdere uitvoer van kapitaal vir spekulatiewe doeleindes streng beperk. Ook is 'n poging aangewend om 'n buitelandse lening van £10,000,000 te plaats; in sover informasie deurgekom het blyk dit dat dit misluk het. In die spesiale sitting van die Parlement in November het die Minister van Finansies, Havenga, egter die versekering gegee dat voldoende fondse beskikbaar is om aan alle verdere aanvrae vir sterling te voldoen, veral ook met behulp van die handelsbanke. Tot dusver is daar geen noemenswaardige onttrekking van goud uit die Reserwebank, en is die kontantposiesie in die laaste paar weke eerder versterk as verswak. Op 16 Okt. was die verhou-

ding van kontantreserwes tot verpligtings aan die publiek 55,5 %, op 13 November 48,7 %, maar op 24 Desember het dit alweer gestyg tot 61,4 %. Die kapitaalstroom uit Suid-Afrika het blykbaar sterk verminder.

Van 'n suiwer ekonomiese standpunt lyk dit dus nie of Suid-Afrika sal afgedwing word van die goudstandaard nie. Die kriterium is tenslotte die stand van die Betalingsbalans en al die faktore wat daarop inwerk. Juis hier vind ons die byna unieke in die Suid-Afrikaanse ekonomiese posiesie, nl. die oorwegende betekenis van goud in ons uitvoer, soos blyk uit die volgende syfers:

Jaar	Totale Uitvoer		% van goud tot totaal	Totale Uitvoer	
	Uitvoer	van goud		Invoer	oorskot
	£ '000	£ '000	£ '000	£ '000	£ '000
1929	97,757	46,377	47,5	83,455	14,397
Jan.-Okt. 1930	68,027	39,989	58,8	54,443	13,584
„ „ 1931	60,042	39,536	65,9	45,294	14,748

Duidelik blyk dus die stabiliserende invloed van die goud op die Suid-Afrikaanse uitvoer. Ons kan hier byvoeg dat dit veral die goudindustrie is wat algemene ekonomiese toestande in Suid-Afrika nog betreklik gunstig maak in vergelyking met meeste ander lande. Oor die onsigbare invoere en uitvoere bestaan daar in Suid-Afrika geen offisiële gegewens nie. Ons kan egter aanneem dat die onsigbare invoere, behalwe vir die tydelike stroom van spekulatie-kapitaal wat na Engeland gestuur is, eerder sou af- as toegeneem het. Deur depresiasie van die Engelse pond betaal Suid-Afrika b.v. nou aansienlik minder op haar buitelandse staatsskuld. Die eksterne staatsskuld het op 31 Maart 1930 £ 160,000,000 bedra. Hierdie leninge is byna uitsluitend in Londen geplaas. Die gemiddelde rente betaalbaar word bereken op ongeveer 4½ %, en die jaarlikse rente betaalbaar dus ongeveer £ 6,800,000. Stel ons die Engelse pond op 14/-, dan wen die Suid-Afrikaanse skatkis aan rentebetalinge ongeveer £ 2,040,000. Op sigself is hierdie feit alreeds 'n belangrike faktor in die vraag of Suid-Afrika die goudstandaard moet ophef.

Hoewel voldoende syfers dus ontbreek kan ons veilig aanneem dat die Suid-Afrikaanse betalingsbalans besonder sterk staan, en dat daar geen rede is waarom die goudstandaard moet opgehef word nie.

'n Interessante teoretiese vraag is selfs of die Regering die Suid-Afrikaanse pond kan laat depresieer, soos deur die teenstanders van die goudstandaard verlang word en as besonder eenvoudig aangeneem word. Waar die stroom van spekulatie-kapitaal alreeds opgehou het, waar die betalingsbalans sover ons kan oordeel dus besonder gunstig is, kan depresiasie van die geldeenheid op die duur alleen verkry word deur 'n kunsmatige en gedwonge inflasie. Verder, sodra die Suid-Afrikaanse pond begin depresieer, sal die waarde van die gouduitvoer dadelik toeneem, die uitvoer van landbouprodukte sal ook gestimuleer word, die invoer sal begin afneem, die betalingsbalans sal dus 'n sterk neiging vertoon om gunstiger te word, en die pond sal die tendens vertoon om weer te apprecieer. Dus, tensy ons banke, soos gedurende die vaskoppeling aan sterling van 1919 tot 1925, groot saldos laat ophoop in Londen of elders, of Suid-Afrika in ander vorms geld leen aan die buiteland deur bv. terugkoop van eie staatseffekte, sal die Suid-Afrikaanse pond waarskynlik nie so maklik kan depresieer nie. Hierdie aspek van die vraagstuk word in Suid-Afrika nog geheel en al nie besef nie, veral nie deur die teenstanders van die goudstandaard nie.

Afgesien van die moontlikheid om die goudstandaard te handhaaf, bly dit nog 'n interessante vraag of dit in Suid-Afrika se belang sal wees.

In die eerste plek moet die gedagte van vaskoppeling aan die Engelse pond sterling as uiters ongewens beskou word. Dit sou eenvoudig ongehoord wees dat onder die huidige omstandighede die ekonomiese toestand van Engeland, die stand van haar betalingsba-

lans, en spesiaal 'n moontlike inflasiepolitiek, die waarde van die Suid-Afrikaanse pond moet bepaal. Dit sou in werklikheid neerkom op 'n totale prysgee van alle ekonomiese selfstandigheid op hierdie gebied.

In die tweede plek sal iedere ekonoom waarskynlik toegee dat indien Suid-Afrika as 'n bewuste en vooropgesette politiek sy pond gaan laat depresieer, daar nie 'n gedagte moet wees om weer terug te gaan na goud deur die moeilike weg van deflasie. Vir opheffing van die goudstandaard kan alleen gesonde argumente gevind word op voorwaarde dat die uiteindelijke doel is stabilisasie op 'n laëre basis en dan devaluasie of verlaging van die goudinhoud van do die Suid-Afrikaanse pond.

Van 'n geldteoretiese standpunt sou dit 'n besonder interessante eksperiment wees aan die kant van Suid-Afrika om deur middel van 'n kunsmatige depresiasie van die papiergeld, stabilisasie op 'n gewenste hoogte, bv. 16/-, en dan devaluasie, die nadele van die algemene wereldprysdaling of styging in die koopkrag van goud te kanselleer. Dit sou, sover my bekend, die eerste voorbeeld van wees van 'n ekonomiese politiek gerig op prysstabilisasie in hierdie besondere vorm. Dit sou 'n interessante voorbeeld wees van 'n „Managed Currency”, egter sonder totale afskaffing van goud, terwyl dit iets sal ooreenkom met die „Compensated Dollar Plan” van Irving Fisher.

Op hierdie voorwaardes is daar besonder veel te sê vir 'n opheffing van die goudstandaard. Dit sou tot 'n seder mate verligting gee aan die boere wat veral gebuk gaan onder groot verbande of hipoteekskulde. Dit sou die noodsaaklikheid van salaris en loonsverlaginge voorkom. In kort, voor ekonomiese toestande hulle aangepas het aan die laër prysniveau, met die onvermydelike nadele daaraan verbonde soos bankrotskappe ens., kan die pryse kunsmatig tot 'n seker grens verhoog word om ongeveer prysstabilisasie te verkry.

In die eerste plek is die vraag alleen of hierdie depresiasie kan verkry word, gesien die aktiwiteit van ons betalingsbalans, soos alreeds bespreek. Van meer belang is egter die vraag of die Regering by magte sal wees om die pond op 'n seker hoogte te stabiliseer, en dan devaluasie toe te pas. Ekonomies behoort dit nie moeilik te wees nie, maar dit lyk my waarskynlik, te oordeel na die gevoelens in die land met die onkunde wat daarmee gepaard gaan, dat politieke invloede sal gebruik word om steeds nog verdere inflasie en depresiasie te verkry. Daarnaas sal die vraagstuk van devaluasie weer later waarskynlik tot 'n politieke strydvraag onttaard met onnodige onrus in die land.

Met die oog dus nie alleen op wat teoreties wenslik kan wees nie, maar ook op wat prakties moontlik is, kom dit my voor dat die Regering, as verantwoordelike liggaam, juis gedoen het om die veiliger maar meer onpopulêre weg te volg deur op die goudstandaard te bly. Veral die vroeg uitgesproke en besliste standpunt het veel daartoe bygedra om verwarring en onsekerheid te voorkom.

Om die boere te hulp te kom het die Regering besluit om 'n premie van 10 % te betaal op alle produkte uitgevoer, behalwe goud, diamante en suiker, en 15 % op vrugte, wat hoofsaaklik na Engeland gaan. Die fondse hiervoor word gekry deur 'n ekstra heffing van 5 % invoerreg op alle ingevoerde goedere.

Intusse word die propaganda vir opheffing van die goudstandaard al sterker, en kan interessante ontwikkelinge in die naaste toekoms verwag word.

AANTEKENINGEN.

Indexcijfers van groothandelsartikelen.

„The Economist” schrijft: Nadat de wereldprijzen gedurende de eerste helft van Januari vrijwel stabiel waren gebleven, daalden zij in de tweede helft, welke daling echter voor de sterlingprijzen nog heviger was (zie derde tabel).

Uit de indexcijfers van de Ver. Staten, Frankrijk, Italië en Duitsland, welke ontleend zijn aan de Financial Times, blijkt, dat de dalende beweging van de groothandelsprijzen in Duitsland het sterkst op den voorgrond treedt, terwijl Frankrijk op korten afstand volgt. In de volgende tabel geven wij de vergelijkende cijfers van onzen geheelen index volgens de vijf groepen:

	Engelsche groothandelsprijzen.					
	1927 = 100.		1931 = 100.		1932 = 100.	
	18 Sept.	Einde 1931	9 Dec.	30 Dec.	13 Jan.	27 Jan.
Granen en Vleesch	64.5	68.0	70.2	69.0	70.7	69.7
Andere Voed. en Genotm.	62.2	68.1	66.3	65.7	65.9	66.1
Weefstoffen	43.7	49.5	55.0	52.8	53.2	52.5
Delfstoffen	67.4	72.9	75.4	76.7	77.7	76.2
Diversen	65.8	68.9	67.0	66.2	65.5	64.6
Totaal	60.4	65.1	66.6	65.8	66.2	65.4
1913 = 100	83.1	89.6	91.7	90.6	91.1	90.0
1924 = 100	52.2	56.3	57.6	56.8	57.2	56.5

De daling gedurende de laatste veertien dagen omvatte alle groepen met uitzondering van de groep „Andere voedings- en genotmiddelen”, welke een geringe stijging te zien gaf.

De volgende tabel vertoont het prijsverloop in een aantal belangrijke landen:

	Ver. Staten ¹⁾	Frankrijk	Italië	Duitsland ²⁾	Zwitserland	Zweden	Nederland ³⁾	Japan
November 1913..	70 ⁴⁾	100 ⁵⁾	100	100	100 ⁷⁾	100	100	100
November 1918..	358	438	367	392	214	..
Hoogste 1920..	591	679	325	366	322	..
Gemiddelde 1925..	104 ⁸⁾	547 (Apr.)	646 (Apr.)	142 ⁹⁾	—	161 (Juni)	155 (Juli)	202 (Mrt.)
„ 1926..	100 ⁸⁾	703	654	134	145	149	145	179
„ 1927..	95	618	527	138	142	146	148	170
„ 1928..	98	621	491	140	145	148	149	171
„ 1929..	96	611	481	137	141	140	142	166
„ 1930..	86	533	411	125	126	122	117	137
November 1930..	80	494	379	120	120 ⁹⁾	117	110	123
December 1930..	78	488	369	118	117	117	107	121
Januari 1931..	77	484	362	115	115	115	105	120
Februari ..	76	482	358	114	115	114	104	119
Maart ..	75	482	356	114	114	113	103	120
April ..	73	484	353	114	112	112	102	119
Mei ..	71	470	347	113	111	111	102	116
Juni ..	70	467	339	112	110	110	100	114
Juli ..	70	456	337	112	110	110	97	116
Augustus ..	70	446	331	110	108	109	94	115
September ..	69	428	330	109	106	107	91	113
October ..	68	414	330	107	106	108	89	111
November ..	68	408	329	107	110	110	89	..
December ..	401	..	104	85 ⁸⁾	..

1) Bureau of Labour. 2) Stat. Reichsamt. 3) Sedert 1922 gebaseerd op 48 artikelen. 4) 1926 = 100. 5) Jaargemiddelde. 6) Sedert October 1923 Juli 1914 = 100. 7) Midden 1914 = 100. 8) Jan. 1932 = 84.

De volgende opmerkingen zijn ontleend aan de desbetreffende maandpublicatie van het Centraal Bureau voor de Statistiek en hebben betrekking op de Nederlandsche indexcijfers 1913 = 100. Bij beschouwing

der indexcijfers over Januari 1932, in vergelijking met die over de maand December 1931, blijkt, dat zoowel het indexcijfer der 48 artikelen als dat der voedingsmiddelen alleen met 1 punt is gedaald.

Tegenover een prijsstijging van 16 artikelen (11 voedingsmiddelen) met in totaal 45 punten (w.o. alleen kaas met meer dan 10 punten) staat een prijsdaling van 20 artikelen (11 voedingsmiddelen) met in totaal 96 punten (w.o. alcohol met 14 en lamsvleesch met 12 punten).

De stijging van December 1931 tot Januari 1932, uitgedrukt in procenten, is als volgt: kaas 21,4, rogge 11,2, zwavelzure ammoniak 6,2, paardehuiden 6,0, ruwe katoen 5,4, haver 4,6, rundvleesch 2,9, gerst 2,8, boter 2,6, koffie 2,0, terpentijnolie 1,8, tin 1,7, aardappelen 1,6, groene erwten 0,7, suiker 0,3 en melk 0,2.

De daling, uitgedrukt in procenten, is voor hennep 11,4, lamsvleesch 10,1, alcohol 9,1, macaroni 8,6, thee 8,3, eieren 6,9, petroleum 6,7, steenkolen 5,6, kalfsvleesch 5,1, hars en cokes 4,8, zemelen 4,4, rijst (Burma) 4,3, lijnolie 3,0, peper 2,7, vurenhout 2,5, runderhuiden 2,3, mais 2,0, cacao 1,5 en zilver 1,3.

INGEZONDEN STUKKEN.

DE BUITENLANDSCHE HANDEL VAN DUITSLAND IN 1931.

De Heer H. Dunlop te Brummen schrijft ons:

Dr. H. C. Strohmayr oppert in uw blad van 27 Januari ll. na een menigte cijfers twijfel aan de betalingscapaciteit van Duitsland.

Maar met geen enkel woord maakt Dr. S. melding van het door Duitsland aan Moskou verleende credit, hetwelk thans door deskundigen geschat wordt op RM. 1.500.000.000, waarvan natuurlijk geen kopeek terecht komt, maar waartegenover Duitsland rente en aflossing zal moeten betalen, die wij op RM. 150.000.000 per jaar mogen schatten.

Voor een land als Duitsland, hetwelk zich sedert vele jaren beklaagt over zijn geringe betalingscapaciteit, schijnt een dergelijke creditverleening (die gepaard gaat met levering, en derhalve verlies van kostbare materialen en fabriekten) aan Rusland, dat het uitgesproken doel van Europa's ondergang nastreeft, veel erger dan lichtzinnig.

De RM. 1.500.000.000 representeren de door de B.I.B. geraamde bruto-verplichtingen voor het jaar 1932. Het is te hopen, dat Duitslands geldschietters het geld-leenen aan Rusland voortaan zullen verbieden.

MAANDCIJFERS.

GIRO-OMZET BIJ DE NEDERLANDSCHE BANK

	Nov. 1931.		Nov. 1930.	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Rek.houders	47.657	f1.593.630.000	48.925	f 2.994.202.000
Door H.-bank plaatselijk	34.070	„1.307.264.000	36.827	„ 2.649.825.000
Voldoening Rijksbelast.	1.214	„ 12.028.000	1.262	„ 11.349.000

18 September 1931 = 100.

Data	Indexcijfers „The Economist”			Irving Fisher Ver. Staten	Statistique Générale Frankrijk	Kamer v. Koophandel, Milaan, Italië	Statistisches Reichsamt Duitsland
	Totaal index in £	Grondstoffen in £	Goudprijzen				
30 Sept. '31	107.8	112.0	94.7	98.7	96.9	98.8	98.9
14 Oct. „	108.3	114.3	95.7	98.9	96.9	99.7	98.0
28 Oct. „	108.4	114.4	101.4	99.3	95.6	99.9	98.7
11 Nov. „	110.3	119.3	103.5	99.3	96.0	99.3	98.3
25 Nov. „	109.1	114.8	98.0	98.3	94.2	98.8	97.6
9 Dec. „	110.3	117.3	93.0	97.3	93.3	97.1	96.1
30 Dec. „	108.9	117.1	94.4	96.1	93.4	96.9	94.6
13 Jan. '32	109.6	117.7	94.5	94.5	93.8	96.3	92.5
27 Jan. '32	108.3	115.7	93.8

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

BANKDISCONTOS.

Table of bank discount rates for various cities including London, Madrid, N.-York, Oslo, Parijs, Praag, Pretoria, Rome, Stockholm, Tokio, Weenen, Warschau, and Zwits. Nat. Bk.

GELDKOERSEN.

OPEN MARKT.

Table of gold exchange rates for Amsterdam, London, Berlijn, and New York, listing rates for various dates from 1932 to 1931.

1) Koers van 5 Feb. en daaraan voorafgaande weken t/m Vrijdag.

WISSELKOERSEN. KOERSEN IN NEDERLAND.

Table of exchange rates in the Netherlands for various cities like New York, London, Berlijn, Parijs, Brussel, and Batavia.

Table of exchange rates in the Netherlands for various cities like Zwitserland, Weenen, Praag, Boekarest, Mlaan, and Madrid.

Table of exchange rates in the Netherlands for various cities like Stockholm, Kopenhagen, Oslo, Helsingfors, Buenos Aires, and Montreal.

*) Noteering te Amsterdam. **) Not. te Rotterdam. 1) Part. opgave. In het eerste nummer van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Table of exchange rates for New York, listing rates for London, Paris, Berlin, and Amsterdam.

KOERSEN TE LONDEN.

Table of exchange rates in London for various cities including Alexandrië, Athene, Bangkok, Budapest, Buenos Aires, Calcutta, Constantin, Hongkong, Kobe, Lissabon, Mexico, Montevideo, Montreal, Rio de Janeiro, Shanghai, Singapore, Valparaiso, and Warschau.

1) 90 dg.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS

Table of silver and gold prices for London and New York, listing rates for various dates.

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in £s. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 'S RIJKS KAS.

Table showing the status of the national treasury, including assets, liabilities, and obligations.

Table showing the status of the national treasury, including assets, liabilities, and obligations, with detailed descriptions of items.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

Table of the floating debt of the Netherlands-Indies, listing assets and liabilities.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 8 Februari 1932

Activa.		Passiva.	
Binnenl. Wis. sels, Prom. enz. in disc.	Hfdbk. f 56 935.946,14 Bijbnk. „ 2.441.329,83 Ag.sch. „ 11.647.171,82	Kapitaal	f 20.000.000,—
Papier o. h. Buitenl. in disconto	„ 71.024.447,79	Reservefonds	7.563.205,59
Idem eigen portef. Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	f 83.770.614,—	Bijzondere reserve	8.000.000,—
Beleeningen incl. vr.sch. in rek.-crt. op onderp.	Hfdbk. f 34.539.365,92 Bijbnk. „ 6.679.046,08 Ag.sch. „ 49.733.491,47	Pensioenfond.	7.500.875,03
Op Effecten	f 89.972.647,29	Bankbiljetten in omloop	991.699.865,—
Op Goederen en Spec. „	979.256,18	Bankassignatiën in omloop	54.526,93
Voorschotten a. h. Rijk	„ 83.770.614,—	Rek.-Cour. { Het Rijk f 61.133.759,17 saldo's: { Anderen „ 96.345.361,82	157.479.620,99
Munt en Muntmateriaal	„ 887.871.183,49 ¹⁾	Diverse rekeningen	f 8.699.945,10
Munt, Goud	f 97.690.760,—		
Muntmat., Goud ..	763.899.165,02	Beschikbaar metaalsaldo	f 428.072.864,94
Munt, Zilver, enz. „	26.281.258,47	Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is. „	1.070.182.160,—
Muntmat., Zilver. „	—	1) Waarvan in het buitenland f 101.733.007,73.	
Belegging $\frac{1}{4}$ kapitaal, reserves en pensioenfond.	26.875.552,37	Voornaamste posten in duizenden guldens.	
Gebouwen en Meub. der Bank	5.000.000,—		
Diverse rekeningen	35.504.337,52		
	f 1.200.998.038,64		

Data	Goud	Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschkb. Metaal-saldo ¹⁾	Dek-kings perc.	
8 Febr. '32	97.691	763.899	991.700	157.534	428.073	77
1 „ '32	97.691	767.930	1019.632	165.052	418.412	75
25 Jan. '32	97.691	775.039	984.243	207.895	430.045	76
18 „ '32	97.691	781.581	999.070	190.374	432.104	76
11 „ '32	97.691	781.387	1019.723	185.519	431.080	76
4 „ '32	97.691	781.843	1052.201	166.929	419.066	74
9 Febr. '31	84.582	361.494	813.101	45.271	130.838	55
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521	64

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen ²⁾
8 Febr. 1932	71.024	—	90.952	83.771	35.504
1 „ 1932	79.617	—	112.877	83.657	35.811
25 Jan. 1932	78.115	—	96.491	83.657	35.552
18 „ 1932	79.237	—	99.024	83.615	35.453
11 „ 1932	78.835	—	101.427	83.898	35.144
4 „ 1932	83.879	—	126.245	84.330	34.515
9 Febr. 1931	48.406	—	81.226	244.838	30.939
25 Juli 1914	67.947	—	61.686	20.188	509

¹⁾ Sedert den bankstaaf van 4 Jan. '29 weder op de basis van $\frac{1}{4}$ metaaldekking. ²⁾ Sluitpost activa.

CURAÇOSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Disconto's	Voor-schotten aan de kolonie	Diverse rekeningen ¹⁾	Diverse rekeningen ²⁾
1 December 1931	4.515	4.831	251	21	1.261	576
1 November 1931	4.550	4.927	237	37	1.212	517
1 October 1931	4.546	5.023	227	43	1.253	454
1 September 1931	4.671	5.214	228	13	1.248	350
1 Augustus 1931	4.678	5.236	227	76	1.125	276
1 Juli 1931	4.674	5.145	132	11*	1.293	372
1 December 1930	4.677	5.567	176	~193	1.939	855

¹⁾ Sluitp. der activa. ²⁾ Sluitp. der passiva. ³⁾ Schuld aan de Kolonie.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschkb. metaal-saldo
30 Jan. 1932	159.800	—	225.200	28.600	58.280
23 „ 1932	159.000	—	226.000	27.700	57.520
16 „ 1932	158.500	—	232.400	22.800	56.420
9 Jan. 1932	112.554	46.611	236.387	22.339	55.674
2 „ 1932	112.557	46.197	232.022	25.566	55.719
26 Dec. 1931	112.506	47.047	229.558	27.691	56.653
19 „ 1931	121.183	45.838	233.617	27.470	62.586
31 Jan. 1931	128.582	43.050	243.482	43.648	56.780
1 Feb. 1930	139.288	30.532	277.202	39.924	42.969
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842

Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaal.	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
30 Jan. 1932	80.400	—	—	***	63
23 „ 1932	80.900	—	—	***	63
16 „ 1932	84.000	—	—	***	62
9 Jan. 1932	9.036	6.900	50.816	35.478	62
2 „ 1932	9.710	6.301	48.784	35.939	62
26 Dec. 1931	8.825	5.778	49.274	36.220	62
19 „ 1931	8.870	4.727	41.568	35.468	64
31 Jan. 1931	8.711	33.183	42.221	35.011	60
1 Feb. 1930	8.444	31.881	82.392	31.683	54
25 Juli 1914	7.259	6.395	75.541	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Bankbilj. in circulatie	Bankbilj. in Banking Departm.	Other Securities Disc. and Advances	Securities
3 Feb. 1932	121.313	347.666	48.099	13.634	40.120
27 Jan. 1932	121.350	345.809	49.895	12.947	37.196
20 „ 1932	121.321	374.879	47.884	14.031	39.920
13 „ 1932	121.331	354.744	41.018	15.846	36.046
6 „ 1932	121.324	362.859	32.891	19.899	35.789
30 Dec. 1931	121.349	364.150	31.596	27.291	37.613
4 Feb. 1931	141.040	349.486	50.864	6.325	23.204
22 Juli 1914	40.164	—	29.317	—	33.633

Data	Gov. Sec.	Public Depos.	Other Deposits Bankers	Other Accounts	Reserve	Dek-kings-perc. ¹⁾
3 Feb. '32	40.701	14.802	77.326	32.845	48.647	38 ⁹⁹ / ₃₂
27 Jan. '32	45.311	15.321	74.304	38.208	50.481	39 ¹⁹ / ₃₂
20 „ '32	52.431	20.813	77.482	38.444	48.442	35 ¹³ / ₃₂
13 „ '32	53.561	22.361	68.702	37.912	41.587	32 ⁷ / ₃₂
6 „ '32	64.891	15.681	81.824	38.503	33.465	24 ¹⁹ / ₃₂
30 Dec. '31	95.341	7.733	126.398	40.341	32.199	18 ¹³ / ₃₂
4 Feb. '31	43.030	9.861	62.576	33.568	51.554	45 ¹⁹ / ₃₂
22 Juli '14	11.005	13.736	—	42.185	29.297	52

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wissels	Waarv. op het buitenl.	Beleeningen	Renteloos voorschot a. d. Staat
29 Jan. '32	71.625	985	8.882	16.479	9.923	2.744	3.200
22 „ '32	70.689	983	9.454	15.911	10.078	2.780	3.200
15 „ '32	69.847	976	10.406	15.630	10.101	2.867	3.200
8 „ '32	69.279	964	11.131	15.822	9.922	2.862	3.200
30 Jan. '31	55.510	633	6.998	28.788	19.325	2.866	3.200
23 Juli '14	4.104	640	—	1.541	8	769	—

Data	Bons v. d. zelfst. amort. k.	Diver-sen ¹⁾	Circulatie	Rekg. Courant Staat	Zelfst. amort. k.	Parti-culieren
29 Jan. '32	6.899	2.008	84.723	531	4.191	23.552
22 „ '32	6.899	2.047	83.364	603	4.124	23.430
15 „ '32	6.899	2.230	84.008	626	5.849	21.658
8 „ '32	6.899	2.247	84.922	552	5.493	21.408
30 Jan. '31	5.199	2.313	78.559	4.743	9.101	11.659
23 Juli '14	—	—	5.912	401	—	943

¹⁾ Sluitpost activa.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN. 9 Februari 1932.

Gedurende de afgelopen week was de vraag naar buitenlandse tarwe levendiger dan in de daaraan voorafgaande en de stemming is diensengevolge op verschillende dagen vrij vast geweest. Ook in het Verre Oosten zijn koopers voortgegaan met het sluiten van contracten, vooral voor verdere aflading. De troebelen in China hebben daar en in Japan de vraag voor Australische tarwe niet verminderd. Integendeel, de vraag voor die landen was levendiger dan te voren. Europa kocht in hoofdzaak Plata, Australische en Manitoba tarwe. Een verhooging van het bij de vermaling toegestane percentage buitenlandse tarwe in Italië en in Frankrijk doet haar invloed gelden en in beide landen valt een verhoogde activiteit waar te nemen. Men verwacht, dat nu wel spoedig andere landen, vooral Duitsland, zullen volgen met het eveneens toestaan van hogere percentages buitenlandse tarwe en de hoop op de verwezenlijking dier verwachting hielp mede de stemming vaster te doen worden. Groot zijn echter de fluctuaties op de buitenlandse termijnmarkten niet geweest. Het aanbod blijft van alle kanten ruim en het schijnt zeer moeilijk te zijn een blijvende verbetering der prijzen stand te doen houden. De Vereenigde Staten doen nog niet mee in concurrentie met andere landen en zijn niet dringend met tarwe aan de markt. Men blijft daar hopen op prijsverbetering, wanneer de Europeesche vraag zal toenemen en rekent ook met de gevaren, waaraan de wintertarwe blootstaat, welke over groote uitgestrektheden zonder sneeuwbedekking is, wanneer strenge vorst zou intreden. Berichten over vorst werden in de vorige week verspreid, doch tot nog toe schijnt geen schade te zijn toegebracht. De opbrengst van wintertarwe wordt in de Vereenigde Staten nog op 500 miljoen bushels geschat tegen 800 miljoen in het vorige jaar. Het ontbreken van exportzaken tengevolge van de te hooge vraagprijzen en de groote voorraden, welke zich nog in handen van den Farm Board bevinden, houden verdere prijsstijging in de Vereenigde Staten tegen. Gedurende de afgelopen week zijn zij vooral in de tweede helft zelfs gedaald, zoodat het slot $2\frac{1}{2}$ dollarcent per 60 lbs. lager was dan een week geleden. Te Winnipeg waren op sommige dagen de prijzen iets hooger, doch meestal trad daarna weder een verlaging in. Het slot was $\frac{1}{4}$ dollarcent per 60 lbs. lager. In Zuid-Amerika kwamen tamelijk groote prijsverschillen voor. Op 6 Februari was het slot te Buenos Aires 7 centavos per 100 KG. hooger dan een week geleden en te Rosario onveranderd. Op Maandag en Dinsdag zijn de Zuid-Amerikaansche termijnmarkten gesloten.

Op de rogge-markt kwamen weinig prijsveranderingen voor. Disponibele Russische rogge werd tot onveranderde prijzen verkocht. De Russen zijn wel met rogge aan de markt, doch niet dringend en vragen hogere prijzen dan waarvoor de tweede hand geneigd is af te geven. Argentinië is geregeld met rogge aan de markt tot prijzen, welke in den loop der week weder iets zijn gedaald. De kwaliteit schijnt dit jaar in Argentinië zeer goed te zijn en rogge van hoog natuurgewicht wordt aangeboden. In Duitsland is de regering aan de markt gekomen met buitenlandse rogge om te voorkomen, dat de prijzen, en daardoor ook de broodprijzen, zouden worden verhoogd.

Het aanbod van Plata-mais uit aangekomen booten was in de afgelopen week niet overmatig groot, doch werd vermeerderd, doordat houders van vroeger opgeslagen partijen daarmee aan de markt zijn gekomen. Terwijl het aanbod kleiner was dan gedurende geruimen tijd het geval was, is ook de vraag verminderd wegens de weinig bevredigende prijzen, welke houders van vee voor hun producten kunnen maken. De prijzen voor disponibele mais zijn in den loop der week zeer weinig veranderd en slechts zeer kleine fluctuaties hebben daarvoor plaats gevonden.

Afladers zijn geregeld tamelijk dringend aan de markt met Platamais ter verscheping in Februari/Maart en voor die posities zijn de prijzen in den loop der week gedaald. Op het lagere niveau ontstond flinke vraag en vrij belangrijke zaken zijn toen tot stand gekomen. Daarna is weder voor latere verscheping een verbetering ingetreden, doch toen hebben koopers zich voor het meerendeel teruggetrokken. Aan de termijnmarkt te Buenos Aires zijn de prijzen in het begin der week gedaald, doch later weder gestegen, zoodat het slot te Buenos Aires op 6 Februari 13 centavos en te Rosario 11 centavos per 100 KG. hooger was. Het Argentijnsche Ministerie van Landbouw heeft een schatting van den nieuwen oogst bekend gemaakt. Volgens het rapport bedraagt de bebouwde oppervlakte 14.463.000 acres tegen een eerste schatting in het vorige jaar van 13.770.000 acres, terwijl van 11.735.000 acres is geoogst. De vooruitzichten van den nieuwen oogst zijn volgens dit rapport niet zeer gunstig, daar de planten veel geleden moeten hebben van droogte. De vergroote bebouwde oppervlakte zou echter kunnen opwegen tegen de door de droogte veroorzaakte schade. Van den Donau bestaat nog steeds geen aanbod van teteekenis.

De prijzen voor gerst hebben in de afgelopen week weinig verandering ondergaan. In hoofdzaak worden disponibele Russische gerst en stoomende Platagerst verkocht. De prijzen, welke de Russen voor gerst vragen, zijn te hoog tegen die, waarvoor Platagerst van zeer goede kwaliteit en met hooge natuurgewichten verkocht worden. In deze laatste soort komen geregeld zaken tot stand. Tegen het einde der week zijn de prijzen iets verhoogd. Donagerst wordt slechts sporadisch aangeboden, voornamelijk in de tweede hand.

Voor Plata-haver bestond slechts matige belangstelling. Hoewel de prijzen aan de termijnmarkt te Buenos Aires 15 centavos hooger zijn gesloten en afladers ook hun prijzen verhoogd hebben, is de tweede hand geneigd daaronder af te geven en eigenlijk niet hooger dan waarvoor een week geleden in de eerste hand te koop was. Voor Canadaesche haversoorten bestaat belangstelling, doch ook daarin zijn de omzettingen niet van beteekenissen. Aan de termijnmarkt te Winnipeg was het slot voor haver $\frac{1}{4}$ dollarcent lager dan een week geleden.

SUIKER.

De stemming op de verschillende Suikermarkten was gedurende de afgelopen week over het algemeen zeer flauw.

De flauwe tendens deed zich vooral in Amerika gevoelen, alwaar verkoopdrang van beschermde ruwsuiker de markt demoraliseerde, waardoor de prijs voor ruwsuiker tot in de buurt van 1 d.c. c. & fr. daalde.

De New-Yorksche termijnmarkt was in overeenstemming met de ruwsuikermarkt. De noteeringen brokkelde steeds verder af en bereikten een nieuw laagte-record. Aan het slot konden de noteeringen nog een enkel puntje verbeteren en luiden toen als volgt: Mrt. 0.94; Mei 0.96; Juli 1.02; Sept. 1.08 en Oct. 1.11, terwijl de laatste noteering voor Spot Centr. 2.95 bedroeg.

De ontvangsten in de Atlantische havens der Ver. Staten bedroegen deze week 45.000 tons, de versmeltingen 37.000 tons tegen 36.500 tons verleden jaar en de voorraden 151.000 tons tegen 246.000 tons.

De laatste Cuba-statistiek is als volgt. (Zie pag. 120).

In Engeland hebben raffinadeurs weder eenige scheepsladingen ruwsuiker gekocht, voornamelijk rietsuiker basis 96 pCt. tot ca. 6/9. Ook op de Londensche termijnmarkt ondervonden de noteeringen eene gevoelige verlaging, waardoor het slot met de volgende cijfers kwam: Mrt. Sh. 6/7; Mei Sh. 6/9; Aug. Sh. 6/11 $\frac{1}{2}$; en Dec. Sh. 7/2 $\frac{1}{2}$, rietsuiker basis 96 pCt. c.i.f.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	31 Jan.-6 Feb. 1932	Sedert 1 Jan. 1932	Overeenk. tijdvak 1931	31 Jan.-6 Feb. 1932	Sedert 1 Jan. 1932	Overeenk. tijdvak 1931	1932	1931
Tarwe	19.308	80.910	102.014	—	—	1.640	80.210	103.654
Rogge	12.357	41.312	32.619	150	355	—	41.667	32.619
Boekweit	1.310	3.443	2.918	—	—	95	3.443	3.013
Mais	23.098	173.218	129.232	11.005	36.725	27.957	209.943	157.189
Gerst	2.240	23.740	83.343	855	2.825	6.258	26.565	89.601
Haver	5.397	12.406	37.455	—	—	—	12.406	37.455
Lijnzaad	7.157	17.538	9.152	12.274	26.169	39.117	43.707	48.269
Lijnkoek	2.230	10.874	4.543	—	—	—	10.874	4.543
Tarwemeel	999	2.604	12.5 0	18	1.446	6.901	4 050	19.431
Andere meelsoorten	855	4.813	5.851	191	2 027	1 609	6 840	7 460

Donderdag jl. met een algemeen tarief van 10 pCt. zullen worden belast.

Immers verschillende koopers, die in de verwachting van zulk een recht gedurende de laatste weken meer hadden ingekocht dan zij anders zouden hebben gedaan, waren eenigermate vol gekocht.

Het spreekt vanzelf, dat de Amsterdamsche veiling op 4 dezer, waarin ca. 12.000 kisten werden aangeboden, een terugslag van deze ongunstige situatie ondervond, maar niettemin was de stemming beter dan op grond der Londensche berichten had mogen verwacht.

In het algemeen liepen de goedkope soorten ongeveer prijshoudend, terwijl de duurere theeën naar gelang van hogere prijzen in vroegere veilingen thans in evenredigheid minder opbrachten.

Tengevolge hiervan valt er een steeds kleiner verschil te constateeren in de prijzen van goede en ordinaire soorten.

Een uitzondering hierop maakten sommige partijen van werkelijk superieur product, die nog steeds behoorlijke prijzen konden behalen. Ca. 1400 kisten bleven onverkocht, terwijl de totale middenprijs (Pakhuismeesteren van de Thee) zich stelde op 31 cts. per h.KG. in entrepôt, hetgeen slechts een halve cent beneden het veilinggemiddelde van de vorige keer is.

Voorts valt te vermelden, dat de week, waarin dit geschreven is, te Londen in een veel betere stemming opende.

Voorhanden zijn de Londensche cijfers over Januari, afkomstig van Londensche pakhuis-firma's, die geacht worden (werden) 90 pCt. der totale aanvoeren te behandelen. Of dit nog zoo is, is echter zeer de vraag, doch niettemin blijven de cijfers van belang. De totale aanvoeren bedroegen 51.7 miljoen lbs., hetgeen evenveel is als verleden jaar. De afleveringen ten bedrage van ruim 48 miljoen lbs. waren ruim 8 miljoen meer dan in Jan. 1931, terwijl de voorraden ten bedrage van 248 miljoen lbs. ruim 25 miljoen lbs. lager waren dan op 31 Jan. 1931.

Tenslotte zij vermeld, dat de uitvoer van Z. Britsch-Indië gedurende het jaar 1931 49.2 miljoen lbs. heeft bedragen tegen 47.4 in 1930.

Amsterdam, 8 Februari 1932.

STEENKOLEN.

De toestand op de kolenmarkt blijft teleurstellend. De vraag naar industriekolen evenals naar huisbrandkolen is gering. De Hollandsche mijnen schijnen ook meer en meer met afzetmoeilijkheden te kampen te hebben. Het inleggen van meerdere Feierschichten wordt gemeld.

De officiële kolenprijzen in Frankrijk zijn van 1 Februari af verlaagd met 7 tot 10 francs voor steenkolen en met 8 tot 19 francs voor cokes. De contingentteering van den import werd van 72 pCt. op 64 pCt. gebracht. De Fransche arbeiders besloten niet tegen de loonsverlaging in staking te gaan.

In België en in Polen is de mogelijkheid van een arbeidsconflict nog niet uitgesloten.

In Polen werden tegen de Engelsche valuta-dumping de spoorwegtarieven voor geïmporteerde kolen verhoogd met 250 pCt.

De prijzen zijn:

Northumberland Ongezeefde	f	7.50
Durham Ongezeefde	„	7.75
Cardiff 2/3 large 1/3 smalls	„	9.25
Schotsche Gezeefde (Prime Lothians)	„	7.50
Yorkshire gewasschen Singles	„	7.50
Westfaalsche Vefförder	„	10.60
„ Vlamstukken I	„	11.75
„ Smeenootjes	„	11.50
„ Gasvlamföerder	„	11.—
„ Gietcokes	„	14.—
Hollandsche Eierbriketten	„	12.—

alles per ton van 1.000 KG. franco station Rotterdam/Amsterdam.

Ongezeefde bunker-kolen f.o.b. Rotterdam/Amsterdam f 8.25. Markt flauw. 9 Februari 1932.

IJZER.

De ruwijze-markt biedt weinig nieuws; handel is er vrijwel niet. De noteering voor Lux 3 is officieel 43—44 gouden sh. fob. Antwerpen, doch dit is zeker geen minimum. De vooruitzichten voor de Cleveland-producenten zijn evenmin bemoedigend. Thans ondervinden zij op de Schotsche markt de concurrentie der Midland-producenten. Cleveland No. 3 is voor levering naar Schotland wederom met een sh. gedaald en noteert thans 60/6 sh. papier fot. Grange-mouth. Midland ijzer is daar 2 sh. goedkooper. Voor het district noteert Cleveland No. 3 onveranderd 58/6 fot. hoogoven.

Na de wat hoopgevendere stemming van de vorige week is de staalmarkt thans volstrekt lusteloos. Het mislukken der besprekingen inzake de reorganisatie van het Irka, het bekend worden van het Engelsche invoerrecht op ijzer en staal van 10 pCt. ad val. en de staat van oorlog in het Verre Oosten, dragen tot de slechte stemming bij. Stafijzer noteert thans 53—54 gouden sh. fob. Antwerpen.

Vervolg STATISTISCH OVERZICHT VAN GROOTHANDELSPRIJZEN.

Jaar	DIVERSEN		KOLONIALE PRODUCTEN								INDEXCIJFERS					
	VURENHOUT		RUBBER ¹⁾		SUIKER		KOFFIE		THEE		COPRA		Bruto-gewicht v. d. buit. handel Nederland 1925 = 100		Centr. Bureau v.d. Statistiek van 1913 = 100 tot 1925 = 100	The Economist handleid van 1927 = 100 tot 1925 = 100
	basis 7" f.o.b. Zweden/Finland	%	Standaard Ribbed Smoked Sheets loco Londen per lb.	%	Witte kristal-suiker loco R'dam/A'dam. per 100 K.G.	%	Robusta Locoprijzen Rotterdam per 1/2 K.G.	%	Aff. N.-I. theev. A'dam gem. pr. Java- en Sumatratheep. 1/2 K.G.	%	Ned.-Ind. f.m.s per 100 K.G. Amsterdam	In-voer	Uit-voer			
1925	f 159,75	100	Sh. 2/11,625	100,0	f. 18,75	100,0	cts. 61,375	100,0	cts. 84,5	100,0	f 35,875	100,0	100	100	100,0	100,0
1926	153,50	96,1	2/—	67,4	17,50	93,3	55,375	90,2	94,25	111,5	34,—	94,8	112	128	93,2	92,9
1927	160,50	100,5	1/6,375	51,6	19,125	102,0	46,875	76,4	82,75	97,9	32,625	90,9	113	116	95,4	89,5
1928	151,50	91,8	-1/0,75	30,2	15,85	84,5	49,625	80,9	75,25	89,1	31,875	88,9	118	128	96,4	87,6
1929	146,00	91,4	-1/0,25	28,8	13,—	69,3	50,75	82,7	69,25	82,0	27,375	76,3	122	132	91,6	82,6
1930	141,50	88,6	-5/8,75	16,5	9,60	51,2	32	52,1	60,75	71,8	22,625	63,1	124	135	75,5	69,4
1931	110,75	69,3	-3	8,4	8,—	42,7	25	40,7	42,50	50,3	15,375	42,9	117	136	62,6	57,9
Jan. 1930	147,50	93,9	-7/3,75	20,7	11,675	62,3	35	57,0	60,50	71,6	26,875	74,9	128	136	84,5	76,9
Febr. "	147,50	92,3	-8	22,5	11,40	60,8	35	57,0	58,25	68,9	26,375	73,5	112	126	81,3	75,2
Maart "	147,0	92,3	-7/6,25	21,4	10,70	57,1	35	57,0	62,25	73,7	25,25	70,4	125	131	78,7	74,2
April "	147,50	92,3	-7/3,75	20,7	10,55	56,3	35	57,0	59,50	70,4	26,125	72,8	115	127	78,7	72,8
Mei "	145,00	90,8	-6/8,75	19,3	9,80	52,3	34,75	56,6	58	68,6	25,50	71,1	132	132	76,1	72,0
Juni "	145,00	90,8	-6/1,25	17,2	9,775	52,1	33	53,8	58	68,6	22,875	63,8	131	133	76,1	70,4
Juli "	142,50	89,2	-5/6,25	15,8	9,275	49,5	31,50	51,3	55,50	65,7	21,75	60,6	138	141	74,2	69,3
Aug. "	142,50	89,2	-4/8,75	13,8	8,50	45,3	29,50	48,1	55,25	65,4	20,—	55,7	129	145	73,5	67,9
Sept. "	140,00	87,6	-4/1,25	11,6	7,975	42,5	28,25	46,0	59,50	70,4	19,25	53,7	122	126	72,3	65,4
Oct. "	132,50	82,9	-4	11,2	8,625	46,0	29	47,3	66,50	78,7	18,75	52,3	128	152	71,6	64,6
Nov. "	130,00	81,4	-4/3,75	12,3	8,75	46,7	29	47,3	68,25	80,8	19,375	54,0	121	139	71,0	63,3
Dec. "	130,00	81,4	-4/3,75	12,3	8,20	43,7	29	47,3	66,75	79,0	19,—	53,0	105	129	69,0	61,3
Jan. 1931	125,00	78,2	-4/2,5	11,9	8,20	43,7	28	45,6	66,25	78,4	18,25	50,9	121	132	67,7	59,2
Febr. "	125,00	78,2	-3/8,75	10,9	8,20	43,7	26,25	42,8	53	62,7	18,125	50,7	121	132	67,1	59,4
Maart "	125,00	78,2	-3/7,5	10,5	8,30	44,3	25,50	41,5	45	53,3	18,625	51,9	107	140	66,5	59,1
April "	125,00	78,2	-3/1,25	8,8	8,575	45,7	24,75	40,3	43	50,9	17,50	48,8	110	138	65,8	58,4
Mei "	121,00	78,2	-3/1,25	8,8	8,50	45,3	25	40,7	40,25	47,6	15,375	42,9	114	141	65,8	58,4
Juni "	110,00	68,9	-3/1,25	8,8	8,575	45,7	25,75	42,0	39,50	46,7	14,125	39,4	127	133	64,5	56,8
Juli "	110,00	68,9	-3	8,4	8,775	46,8	27	41,0	38,25	45,3	15,—	41,8	138	153	62,6	55,8
Aug. "	100,00	62,6	-2/5	7,0	7,90	42,1	25,50	41,5	34,50	45,6	14,125	39,4	122	142	60,6	55,6
Sept. "	100,00	62,6	-2/3,75	6,7	7,525	40,1	23,75	34,7	37,50	44,4	13,375	37,3	125	146	58,7	58,1
Oct. "	100,00	62,6	-2/2,375	6,7	7,55	40,3	23	37,5	37,75	44,7	13,25	36,9	119	146	58,7	58,5
Nov. "	100,00	62,6	-2/2,5	6,3	7,15	38,1	23	37,5	37	43,8	13,75	34,3	113	132	58,7	57,8
Dec. "	82,50	51,6	-2/2,5	6,3	6,75	37,0	23	37,5	35	41,4	12,75	35,5	115	114	54,8	57,8
Jan. 1932	82,50	51,6	-2/1,25	6,0	7,35	39,2	23	37,5	32	37,9	13,125	36,6	115	114	54,2	58,4
1 Febr. "	82,50	51,6	-2	5,6	7,25	38,7	23	37,5	31,2	36,7	13,625	38,0				
8 " "	82,50	51,6	-2	5,6	7,—	36,8	23	37,5			13,75	34,3				

¹⁾ Jaar- en maandgem. afger. op 1/8 pence. ²⁾ 4 Febr.

N.B. Alle Pondenoteeringen vanaf 21 Sept. zijn op goudbasis omgerekend

DE TWENTSCHE BANK N.V.

GEVESTIGD TE AMSTERDAM

Maandstaat op 31 Januari 1932

DEBET

Aandeelhouders nog te storten 90 pCt. op aandelen B, waarvoor waarborg gedeponeed	f	421.200,—
Deelnemingen in diverse ondernemingen	"	9.033.489,88
Effecten van Aandeelhouders ten eigen gebruike	"	33.267.750,—
Kassa en De Nederlandsche Bank	"	5.366.179,95
Nederl. Schatkistbiljetten en -Promessen	"	41.738.302,95
Wissels en Coupons	"	21.063.423,84
Bankiers in Binnen- en Buitenland	"	16.546.174,25
Eigen Effecten en Syndicaten	"	9.423.087,03
Prolongatiën gegeven	"	9.282.285,—
Debiteuren	f	154.344.693,94
af: loopende Promessen	"	7.254.000,—
		<hr/>
	"	147.090.693,94
Voorschotten tegen consignatiën	"	627.834,51
Gebouwen	"	8.000.000,—
		<hr/>
Totaal	f	301.860.421,35

CREDIT

Kapitaal	f	40.000.000,—
Reservefonds	"	17.000.000,—
Aandeelhouders voor gedeponeede Effecten als waarborg voor 90 pCt. storting op aandelen B	f	421.200,—
in Leen-Depot	"	32.846.550,—
		<hr/>
	"	33.267.750,—
Zieken- en Pensioenfonds	"	5.776.055,38
Deposito's	"	83.874.988,01
Saldo te ontvangen en te leveren Effecten	"	2.301.736,80
Crediteuren	f	105.491.159,60
" voor gelden in het Buitenland	"	9.101.830,18
		<hr/>
	"	114.592.989,78
Te betalen Wissels	"	2.513.344,90
Geaccepteerd door derden	"	971.642,84
Diverse Rekeningen	"	1.561.913,64
		<hr/>
Totaal	f	301.860.421,35

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK, N.V.

AMSTERDAM

'S-GRAVENHAGE

ROTTERDAM

BATAVIA

AMOY, AMPENAN, BANDOENG, BOMBAY, CALCUTTA, CHERIBON, GORONTALO, HONGKONG, KOBE, MAKASSAR, MEDAN, MENADO, PALEMBANG, PASSOEROEAN, PEKALONGAN, PROBOLINGGO, SEMARANG, SHANGHAI, SINGAPORE, SOERABAYA, TEGAL, TELOK BETONG, TJILATJAP, TOKIO, WELTEVREDEN

DE**NEDERLANDSCHE****WERKGEVER**

Wekelijksch Orgaan v/h. Verbond
van Nederlandsche Werkgevers

VERANTWOORDELIJKE REDACTIE:
Mr. P. W. J. H. CORT VAN DER
LINDEN EN Mr. A. N. MOLENAAR

ABONNEMENTS-
PRIJS VOOR
NIET LEDEN
f 6.— PER JAAR

Vraagt profexemplaren bij het
Secretariaat: Kneuterdijk 8,
Telefoon No: 17510. Den Haag

Beëdigd translatrice

voor Duitsch en
Engelsch vraagt
Vertaalwerk
(ook Fransch)

LEA HAUSDORFF

Adr. Mlidersstraat 79 b, Rotterdam

*Een spiegelbeeld van het politiek-
en geestelijk leven in Duitschland, een
betrouwbaar en kritisch waarnemer
van het Duitsche- en Internationale
zakelven is de „FRANKFURTER
ZEITUNG“, Duitschland's toon-
aangevend zakenblad.*

Geïnteresseerden kunnen ver-
dere inlichtingen bekomen by
onzen Generaal-Vertegen-
woordiger voor Holland:
J. H. WEHN, VOORBURG (Z. H.)
Dr. BLOOKERSTRAAT 21

Tweede, omgewerkte druk van

**Inleiding tot de Studie der
Bedrijfshuishoudkunde**

door J. GROOTEN

Dir. der Levensverzekering-
Mij. N. O. G., Leeraar M.O.
Wiskunde en Boekhouden,
Amsterdam

Ingenaaid

f 7.50

Gebonden

f 8.50

NIJGH & VAN DITMAR N.V.
UITGEVERS — ROTTERDAM

**Practisch
Administratieboek voor
Huiseigenaren**

Prijs gecartonneerd f 2.25

Alom verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij Nijgh & Van Ditmar N.V.
Uitgevers — Rotterdam.

Hier is de plaats om U als Abonn  op te geven:

Gelieve mij vanaf heden te noteren voor een abonnement op Economisch-Statistische Berichten (Algemeen Weekblad voor Handel, Nijverheid, Financiën en Verkeer) tegen den prijs van f 20.— per jaar (f 23.— buitenland).

Naam:

Adres:

Datum: